

Bu bir xalq qəzetidi

ƏDALƏT

XİN: Azərbaycan Türkiyənin beynəlxalq hüquqa söykənən bütün addımlarını qətiyyətlə dəstəkləyir

Azərbaycan tərəfi tarixən Aralıq dənizi bölgəsinin inkişafı və təbii qaynaqlarının mühüm rol oynamış qardaş Türkiyənin bölgədə sülh və sabitliyin təmin edilməsinə yönəlmiş beynəlxalq hüquqa söykənən bütün addımlarını qətiyyətlə dəstəkləyir və mövcud gərginliyin tezliklə həllini tapacağına ümidini ifadə edir. Bu barədə Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva Türkiyənin Şərqi Aralıq dənizində fəaliyyəti və bu xüsusda Ermənistan XİN-in açıqlaması barədə sualı cavablandırarkən deyib.

L.Abdullayeva deyib: "Bu xüsusda, üçüncü tərəflərin vəziyyətdən özlərinin bölgə dövlətlərinə olan ədavət və qərəzli yanaşması üçün fürsət kimi istifadə etməsi cəhdləri qətiyyətlə rədd edilməlidir. Ermənistan tərəfinin Türkiyəyə qarşı əsassız ittihamlar ehtiva edən mövqeyi və bəyanatları Aralıq dənizi hövzəsində müşahidə olunan həssas vəziyyətdən özünün dar siyasi maraqları üçün sui-istifadə etmək cəhdi kimi pislənilməli və rədd edilməlidir".

Baş Prokurorluğun veb-saytının təqdimatı keçirilib

Müasirləşən informasiya axarına qoşulmaq məqsədilə Baş Prokurorluğun müasir standartlara cavab verən veb-saytı ictimaiyyətin istifadəsinə verilib. Baş Prokurorluqdan Adale.az-a verilən məlumata görə, sayt ümumi dizayn, məzmun, istifadəçi rahatlığı, texniki imkanlar baxımından əsaslı şəkildə yenidən qurulub.

Baş prokuror Kamran Əliyevin sədrliyi ilə keçirilmiş təqdimat mərasimində Baş prokurorun müavinləri, o cümlədən Baş Prokurorluğun bir sıra idarə və şöbə rəisləri iştirak etmişlər.

Yeni resursun təqdimatını həyata keçirən Baş Prokurorluğun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsinin rəisi Murad Dadaşov prokurorluq orqanlarında daim informasiya texnologiyaların yaradılması və tətbiqi istiqamətində tədbirlərin görüldüyünü vurğulayıb, saytın təhlükəsizlik parametrlərinə və bu günün tələblərinə tam olaraq cavab verdiyini, daha rahat naviqasiya ilə seçilən yeni saytda prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumatların təqdim olunduğunu diqqətə çatdırıb.

Təqdimat mərasimində çıxış edən Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin rəhbəri Günay Solimzadə informasiya texnologiyalarının tətbiq səviyyəsinin dövlət idarəetməsinin şəffaflığının əsas göstəricilərindən biri olduğunu qeyd etmiş, saytda prokurorluq orqanlarının fəaliyyətindəki dəyişikliklər, yeniliklər, ictimaiyyət tərəfindən maraq göstərilən məsələlər üzrə, habelə rəhbərliyin xüsusi əhəmiyyət kəsb edən görüş və səfərləri barədə məlumatların daim yenilənəcəyi barədə məlumat vermişdir.

Hazırda Baş Prokurorluğun saytına www.genprosecutor.gov.az və www.prokurorluq.gov.az ünvanından daxil olmaq mümkündür.

Azərbaycanda yanğınların ən çox harada baş verdiyi açıqlanıb

2020-ci ilin I yarım illiyi ərzində Azərbaycanda baş vermiş yanğın hadisələrindən təhqiqatı aparılmış yanğınların sayı 1121 olub.

Fövqəladə Hallar Nazirliyindən Adale.az-a verilən məlumata görə, yanğın hadisələri zamanı 23 nəfər həlak olub, 61 nəfər xəsarət alıb, bu da ötən ille müqayisədə yanğından həlak olanlar üzrə 13 nəfər və ya 36% azdır, xəsarət alanlar üzrə 55 nəfər və ya 47% azdır. Yanğınlar əsasən çoxmənzilli yaşayış binalarında və fərdi evlərdə (819 yanğın hadisəsi) baş verib. Nəqliyyat vasitələrində yanğınların sayı 178, açıq sahələrdə 54, digər yanğınların sayı isə 70 olub. Çoxmənzilli yaşayış binalarında və fərdi evlərdə yanğınlar zamanı 18 nəfər, nəqliyyat vasitələrində 4 nəfər, digər yanğınlarda isə 1 nəfər həyatını itirib.

AZƏRBAYCANDA BEYNƏLXALQ TƏHSİL FORUMU KEÇİRİLƏCƏK

Bax:səh-3

Baş infeksiyozist koronavirusun ikinci dalğası barədə danışdı

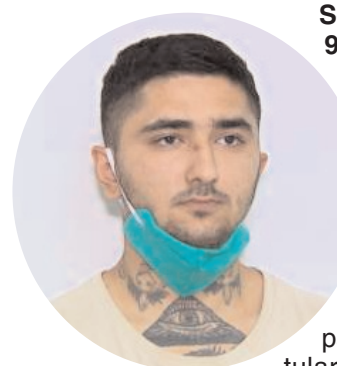
Ölkədə koronavirus pandemiyasının ikinci dalğasının baş verməməsi üçün biza tövsiyə olunan və qoyulan qaydalara riayət etməliyə. Bunu Trend-ə açıqlamasında Azərbaycanın baş infeksiyozist Cəlal İsayev deyib. Onun sözlərinə görə, xəstəliyin yenidən kəskinləşəcəyi ilə bağlı problem bütün dünyanı narahat edir:

"Koronavirusun ikinci dalğası barədə söhbətlər təkcə Azərbaycanda deyil, bütün dünyada gedir. Bəli, əgər yoluxma varsa, artma ehtimalı da var, ancaq hazırda bu barədə proqnozlar vermək təzdir. Hər şey özümüzdən aslıdır, qoyulan tələblərə riayət etsək, bu olmaya da bilər".

C.İsayev xəstəliyin niyə məhz payız aylarında arta biləcəyi barədə suala da aydınlıq gətirib. Onun sözlərinə görə, koronavirus soyuq temperatura dözümlüdür: "Bu aylarda bədənin mübitə uyğunlaşması baş verir və orqanizmdə müəyyən gəriləmələr ola bilər. Həmçinin payızda digər infeksiyaların baş qaldırması və orqanizmi zəiflədən faktorların artması bu xəstəliyin inkişafına şərait yara bilər. Ona görə də payız fəslə virusun inkişafı üçün əlverişli dövrdür".

Səbaildə narkotik və psixotrop həblər satan şəxs saxlanılıb

Səbail rayon Polis İdarəsi və 9-cu Polis Bölməsi əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən əməliyyat nəticəsində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi və satışı ilə məşğul olan şəxs saxlanılıb.

Daxili İşlər Nazirliyindən Adale.az-a verilən məlumata görə, əməliyyat zamanı paytaxt sakini Elvin Muradov tutularaq istintaqa təqdim edilib.

Onun üzərində şəxsi axtarış aparılan zaman 50 qram qurudulmuş mariyuana, həmçinin ümumilikdə 295 ədəd güclü təsiridici psixotrop maddələr olan ekstazi və preqabalin həbləri aşkar olunaraq götürülüb. Elvin Muradov ifadəsində şəxsiyyəti istintaqla araşdırılan və xarici ölkələrdən birində yaşayan "Samir" adlı şəxsin sifarişli ilə Bakı şəhərində narkotik vasitələrin satışını təşkil etdiyini bildirib.

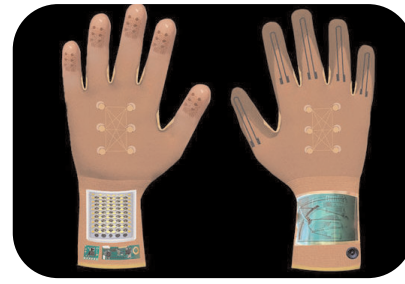
Faktla bağlı Elvin Muradov barəsində Cinayət Məcələsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanılıb və o, təqsirləndirilən şəxs qismində istintaqa cəlb olunub. Saxlanılan şəxsin cinayət əlaqələrinin müəyyən edilməsi istiqamətində əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Gözdən əlillər üçün "ağıllı əlcəklər" hazırlanacaq

Türkiyədə gözdən əlillər üçün "ağıllı əlcəklər" hazırlanacaq. "Demokrat" xəbər verir ki, İzmir İqtisad Universitetində başlanılan layihə ilə gözdən əlillər şəxslər istədikləri rəng və üslubda geyim seçə biləcəklər.

Universitetdən bildirilib ki, bu əlcəklərin moda ilə əlaqəli bir çox məsələdə gözdən əlillərə kömək edəcəyi gözlənilir.

Yüngül, antibakterial və yuyula bilən parça ilə istehsal olunan mağı hədəfləyən əlcəyin üzərinə kamera yerləşdiriləcək. Minlərlə geyim növü və rənglər haqqında məlumatların müəyyən edən program yaradılaraq əlcəkdəki elektron hissəyə qeyd olunacaq. Gözdən əlillər istifadəçi "ağıllı əlcəklər"lə geyimə toxunduqda kamera paltarı şəklini çəkəcək, onun rəngini və modelini səsəndirəcək. Eyni zamanda, seçilmiş geyimlə hansı modellərin uyğun olacağı ilə bağlı təklifləri də sadalayacaq. Əlcəkdəki elektron hissə asanlıqla çıxarılaraq, əlcək yuyulduqdan sonra yenidən istifadə edilə bilər.

Görəldildə yağışın fəsadları aradan qaldırılıb, kəndin yolu bərpa edilib

İki gün əvvəl yağın güclü yağışlar nəticəsində Ağsəron rayonu-nun Görədil kəndində yaranan fəsadlar aradan qaldırılıb.

Bu barədə Görədil kənd bələdiyyəsinin sədri İlqar Məmmədov bildirib. Onun sözlərinə görə, yağış kəndin yollarından birini tamamilə yarasız vəziyyətə salıb:

"Leysan xarakterli yağışlar Görədil kəndində uzunluğ 700 metr olan Fətəli xan Xoyski küçəsində bir sıra fəsadlar törədərək yarasız hala salmışdı. Bu yol relyefinə görə yamac halında olduğundan digər küçələrdən də yığılan sular bu ərazidən keçir. Su axını güclü olduğu üçün yolun üz qatını yuyub aparmışdı. Hadisədən dərhal sonra rayon rəhbərliyinin tapşırığı əsasında yaranan problemlərin aradan qaldırılması üçün işlər başlanıldı. Qısa bir zamanda bələdiyyə tərəfindən həmin küçədəki vəziyyət aradan qaldırıldı".

I.Məmmədov əlavə edib ki, hazırda bələdiyyə əməkdaşları digər küçələrdəki problemlərin də aradan qaldırılması üçün işlər görürlər.

Günün Lətifəsi

Məhəllə dükəninin borc dəftərində adı olan Mais kişi içəri daxil olub satıcıdan borc dəftərini istəyir.

Satıcı sevinçək:

- Mais kişi, inşallah borcunu qaytarırsan...

Mais kişi:

- Yox, ay oğul, Həccdən yeni qayıtmışam, istəyirəm adımı qarşısına Hacı sözü yazam.

Bu bir xalq qəzetidi

ƏDALƏT

www.adalet.az

Qurucusu:
Adil Minbaşıyev

Gündəlik hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 115 (5775) 20 avqust 2020-ci il

Qiyməti 30 qəpik

Bakı polisi sakinlərə müraciət etdi

Bakı şəhər Baş Polis İdarəsi paytaxt sakinlərinə müraciət edib. İdarədən verilən məlumata bildirilir ki, fəaliyyətinə icazə verilmiş sahələr üzrə xüsusi karantin, zəruri sosial davranış qaydaları və sanitariya-epidemioloji tələblərin tam və hərtərəfli təmin olunması üçün polis və Daxili Qoşunların hərbi qulluqçuları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər gücləndirilib.

İstehsal, xidmət və ictimai işə sektorlarında müştərilərin qəbulu, xidmətin sanitariya-epidemioloji normalara uyğun aparılması və insanlar arasında sosial məsafənin qorunması məqsədilə paytaxtın bütün ərazilərində naryad qrupları təlimatlandırılıb.

İctimai işə sektorunda açıq hava sahələrində müştərilərə xidmətlərin həyata keçirilməsi zamanı epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena və karantin qaydalarının tələblərinə ciddi əməl olunmasına nəzarət həyata keçirilir.

Paytaxt sakinlərinin diqqətinə çatdırılır ki, tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən (tibbi maska, parça maska, respirator və sair) istifadə və insanlar

arasında ara məsafəsinə dair tələblərə əməl edilməməsi inzibati Xətalar Məcəlləsinin 211.2-ci maddəsi ilə, qalan digər tələblərin pozulması isə 211.1-ci maddəsi ilə inzibati xəyata səbəb olur.

Mövcud qayda və tələblərə əməl etməyən, fəaliyyətinə icazə verilən sahibkarlıq subyektlərinin və onların vəzifəli şəxsləri barəsində qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görülməkdədir.

Qələndər Xaçınçaylının vəziyyəti stabil olaraq qalır

analizlərində başqa xəstəliklərin üzə çıxdığını bildiriblər.

Bununla yanaşı yazıda COVID-19 simptomlarının az da olması müəyyən edilib. İnşallah, tezliklə yaxşı olar.

ABŞ-da güllə əvəzinə tibbi maska atan "silah" düzəldilər

Amerikalı "YouTube" bloqeri Allen Pen maska "güllə-ləyən" pnevmatik silah hazırlayıb.

"Meduza" xəbər verir ki, cihaz təkə maskanı üzə vurmur, həm də onu dörd ipə bağlayır. Pen cihazı özündə və maniken üzərində test edib. O, yeni "silah" insanlar üzərində tətbiq etməkdən Kaliforniyanın cənubundakı Hantinqton-Biç şəhərinə gedib. Pen əmin idi ki, bu şəhərin sakinləri demək olar, maska taxmırlar. Yutuber oradayoldan keçənləri təcrübəsində iştirak etmək üçün dilə tutub.

Azərbaycan əhalisi ən çox pullarını hara xərcləyir?

2020-ci ilin yanvar-iyul aylarında Azərbaycan istehlakçılarının pərakəndə ticarət şəbəkəsində xərclədiyi vəsaitin 53,8 faizi ərzaq məhsullarına, içkilər və bütün məmulatlarının alınmasına xərcləyib.

Adale.az-in məlumatına görə, həmçinin əhəli pərakəndə ticarət şəbəkəsində xərclədiyi vəsaitin 14,1 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 5,4 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,4 faizi avtomobil benzini və dizel yanacağının, 1,8 faizi əcazılıq məhsulları və tibbi ləvazimatların, 0,8 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 18,7 faizi isə digər qeyri-ərzaq mallarının alınmasına sərf olunub.

Ünvanlıkədə 2020-ci ilin yanvar-iyul aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 21,4 milyard manatlıq, o cümlədən 11,5 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 9,9 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları satılıb.

Vəzifəli şəxsin meyiti dərədən tapıldı

dəki həyətlərdən birində saxlayıb. Ailə üzvləri iki gün ərzində T.Məhərrəmovun qayıtmadığından narahat olduqlarına görə polis şöbəsinə məlumat veriblər.

Bu gün meşəboyunun meyiti Hanoba meşəsindəki dərədə aşkar olunub. Hadisənin hansı şəraitdə baş verməsi barədə hələlik məlumat yoxdur.

Mərhumun meyiti müayinə olunmaq üçün aidiyyəti üzrə təhvil verilib. T.Məhərrəmovun üç ay əvvəl meşəboyı təyin olunduğu bildirilir.

Faktla bağlı Yardımlı Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

BELARUSDA VƏZİYYƏT UKRAYNADAN FƏRQLİDİR

Bax:səh-2

Oxucuların nəzərinə!

Pandemiya ilə əlaqədar sərt karantin rejimi uzadıldığına görə qəzetimiz bu ay həftədə 3 dəfə - 2,4,6-cı günlər çap olunacaq. Buna görə oxucularımızdan üzr istəyirik.

Zaqatalada 18 ədəd subartezian quyusunun qazılmasına 1,26 milyon manat ayrılıb

Prezident İlham Əliyev Zaqatala rayonunda əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına və əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Zaqatala rayonunun əhalisi 62916 nəfər olan 17 yaşa-yış məntəqəsində (siyahı əlavə olunur) əkin sahələrinin və əkin üçün istifadə olunan heyətyanı torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması, habelə əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsi üçün 18 ədəd subartezian quyusunun layihələndirilməsi və qazılması məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"ndə Azərbaycanın rayonlarında su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə subartezian quyularının qazılması üçün göstərilmiş vəsaitin 1,26 milyon (bir milyon iki yüz altmış min) manatı Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ayrılıb.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyə-ləşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

Həsən Seyidbəylinin 100 illik yubileyi qeyd ediləcək

Prezident İlham Əliyev Həsən Seyidbəylinin 100 il-lik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında sərəncam im-zalayıb.

2020-ci ilin dekabr ayında Azərbaycan mədəniyyətinin tanınmış nümayəndəsi, kinodramaturq, rejissor və sse-narist, Xalq artisti Həsən Mehdi oğlu Seyidbəylinin anad-an olmasının 100 illiyi tamam olur.

Həsən Seyidbəyli ssenari müəllifi olduğu və rejissor kimi quruluş verdiyi yüksək bədii keyfiyyətə malik, eləcə də ifadə vasitələrinin rəngarəngliyi və süjet xəttinin dol-ğunluğu baxımından seçilən filmlərlə Azərbaycanın kino sənəti salnaməsinə yeni səhifələr yazmışdır. Onun həyat həqiqətlərinə sadəqətlə yarađılan və mənəvi zənginlik, əxlaqi səliqə, dərin zövq aşılayan uğurlu ekran əsərləri, xüsusilə "Nəsimi" tarixi bədii filmi milli kinematografiya-nın nailiyyətləri sırasında özünəməxsus layiqli yer tutur. Həsən Seyidbəyli Azərbaycan Kinematografıçılar İttifaqı-na rəhbərlik etdiyi uzun illər ərzində dünya kinosunun qabaqcıl təcrübəsindən lazımcına bəhrələnməklə res-publikada kinematografiya fəaliyyətinin təşkilinə və kino sənətinin inkişafına əhəmiyyətli töhfələr vermişdir. Mey-dana gətirdiyi sanballı nəsr nümunələri Həsən Seyidbəy-liyə ədəbiyyat aləmində geniş şöhrət qazandırmışdır.

Sərəncamda qeyd edilir ki, Azərbaycan Respublikası-nın Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası Kine-matografıçılar İttifaqının və Azərbaycan Yazıçılar Birliyi-nin təkliflərini nəzərə almaqla, Xalq artisti Həsən Seyid-bəylinin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planı-nı hazırlayıb həyata keçirsin.

Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələ-ləri həll edəcək.

İnvestisiya Holdinginin İdarə Heyətinə sədr təyin edildi

Prezident İlham Əliyev M.B.Eynullayevin Azər-bay-can İnvestisiya Holdinginin İdarə Heyətinin sədri tə-yin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, Mətin Balasən oğlu Eynullayev Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin İdarə Heyətinin səd-ri təyin edilib.

Marqerita Kosta “Dostluq” ordeni ilə təltif edilib

Prezident İlham Əliyev Marqerita Kostanın "Dost-luq" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında sərəncam im-zalayıb.

Sərəncama əsasən, Azərbaycan Respublikası ilə İtali-ya Respublikası arasında dostluq və qarşılıqlı əməkdaş-lıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsində xüsusi xidmətlə-rinə görə Marqerita Kosta "Dostluq" ordeni ilə təltif edilib.

820 nəfər daimi yaşamaq üçün Azərbaycana gəlib

Bu il 820 nəfər daimi yaşamaq üçün Azərbaycana gəlib.

Cari ilin yanvar-iyun aylarında Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin müvafiq qurumları tərəfin-dən daimi yaşamaq üçün Azərbaycana 820 nəfər gələn, Azərbaycandan isə 374 nəfər gedən qeydə alınıb.

Bununla da bu il miqrasiya balansu müsbət 446 nəfər təşkil edib.

Ağ Ev Azərbaycana vəsait ayırıb

Ağ Ev "Qadınların Qlobal İnkişafı və Rifahı Naminə" Fondundan Azərbaycana 2 milyon dollar vəsait ayırıb.

ABŞ-in Azərbaycandakı səfirliyindən verilən məlumata görə, Beynəlxalq İnkişaf Agent-liyinin (USAID) Administrasiya-nın müavini Bonni Qlik, ABŞ-in Dövlət Departamentinin Ka-tibinin müavini Stiven Biequn və ABŞ Prezidentinin məslə-hətçisi Ivanka Tramp birgə bə-yanatla çıxış edərək bildiriblər ki, Prezident Tramp tərəfindən 2019-cu ilin fevralında təsis edilən və Ağ Ev-in rəhbərliyi ilə həyata keçirilən "Qadınların Qlobal İnkişafı və Rifahı Nami-nə" Təşəbbüsü (W-GDP) çərçi-vəsində yeni fəaliyyətlər və tə-rəfdaşlıqlar üçün 122 milyon dollar ayrılıb.

W-GDP fondundan ayrılıb 2 million ABŞ dolları dəyərində vəsait, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən USAID təşkilatına qadınlar tərəfindən idarə olunan və qadınlara yönəlmis biznes və peşakar assosiasiyaların im-kanlarının artırılmasına yardım edəcək. Sözügedən platforma-lar biznes sahəsində çalışan qadınlara öz sözlərini deməyə

habelə onlara təlim, resurslar və bazarlara kollektiv çıxışı əldə etməyə yardım edəcək . W-GDP fondu sahibkar qadınlara bazarlara, maliyyə mənbələri-nə və şəbəkələrə, təlim və di-gər resursları əldə etməyə im-kan yaradır. Qadınlarda əldə et-dikləri bu bacarıqlar sayəsində yeni biznəse başlamaq və onun inkişafı ilə bağlı çətinlik-lərin aradan qaldırılmaq imka-nını əldə edəcək.

Prezidentin Məsləhətçisi Ivanka Tramp bildirib: "W-GDP fondu qadınların iqtisadi zəng-inliyinin artmasına xidmət

edən proqramların maliyyə-ləndirilməsi və inkişafı üçün yaradılmışdır. Biz ABŞ hökü-mətinin və özəl sektorun resurs və təcrübəsindən istifadə edərək ,fəaliyyətlərin həyata keçi-rildiyi icmalarda davamlı və də-rin səmərə verməsini təmin edirik".

Bu il Azərbaycan dünyanın 60-dan çox dövlətinə qatılaraq W-GDP təşəbbüsünün irəlilə-məsinə təkan verib. W-GDP tə-şəbbüsü qadınlara, həm iqtisad-ıyyatda iştirak, həm də rifahın və milli təhlükəsizliyin irəlilə-məsi sahəsində imkanları artı-

rır. İqtisadi baxımdan zəngin imkanlara malik qadınlar öz ail-ə və icmalarına yenidən sərmayyələr yatıraraq, qlobal sülh və sabitliyə təkan verən iqtisad-ı artıma töhfə verirlər.

2019-cu ilin fevralında Ağ Ev qadınların iqtisadi imkan-larını gücləndirməsinə xid-mət edən və Birləşmiş Ştala-rın hökuməti tərəfindən tam həyata keçirilən ilk layihəsi-ni, Qadınların Qlobal İnkişafı və Rifahı Naminə (W-GDP) Təşəbbüsünü təsis edib. Qa-dınların iş yerlərində inkişafı, sahibkar qadınların rifahının artması, və qadınların iqtisad-ıyyatda rolunun güclənməsi kimi üç əsas istiqamətə yön-əlmiş W-GDP Təşəbbüsü-nün məqsədi 2025-ci ildə in-kişaf edən dövlətlərdə yaşa-yan 50 milyon qadını əhatə etməkdən ibarətdir. W-GDP təşəbbüsü yeni innovasiya fonduna təkan verərək sözü-gedən üç istiqamətə yönəl-miş özal-ictimai tərəfdaşlığı inkişaf etdirir. Keçirildiyi ilk ildə W-GDP Təşəbbüsü dün-yanın müxtəlif dövlətlərində yaşayan 12 million qadını əhatə edib.

8 263 nəfər peşə təhsili pilləsində iştirak edərək elektron qeydiyyatdan keçib

8 263 nəfər 2020-2021-ci tədris ili üzrə peşə təhsili pilləsində tələbə qəbulu prosesində iştirak edərək elektron qeydiyyatdan keçib. Onlardan 6061 nəfəri ixtisas seçimi edib.

Adalet.az bildirir ki, peşə təhsili almaq-da maraqlı olan şəxslər 24 avqust tarixinə-dəkhttps://qebul.vet.edu.az/platforması üzərindən ödənişsiz qaydada qeydiyyatdan keçməklə yanaşı, ixtisas seçimini də yekunlaşdırmalıdır.

Peşə təhsili pilləsi üzrə müraciət ünvan-layan şəxs müvafiq ixtisasları seçdikdən və təsdiq etdikdən sonra şəxsi kabinetinə daxil olaraq müraciətinin statusunu izləyə bilər. Qeyd edək ki, buraxılış imtahanında iştirak etməyən şagirdlər də ümumi təhsil müəssisələri tərəfindən şagirdin bitirdiyi tədris ili, təhsil bazası və fənlər üzrə illik qiymətləri qeyd olunan arayış əsasında peşə təhsili pilləsinə qəbul prosesində iştirak edə bilər.

Müraciətinin qeydiyyat prosesi ilə bağ-lı çətinliyi yaranarsa, şəxsi kabinetində yer alan "təlimat"la, həmçinin "videotəlimat"la tanış olmalı və digər hallarda Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin qaynar xətti (012-599-12-77) və sosial media vasitələri üzərindən müraciət ünvanlaya bilər. İlk dəfə olaraq cari tədris ilində tələbə qəbulu prosesində işəgötürənlərlə birgə ikili proq-ramlar tətbiq olunacaq.

Peşə təhsili almaq istəyənlər arasında ən çox üstünlük verilən ixtisaslar, məhz işəgötürən müəssisələrlə birgə həyata keçirilən ikili proqramlardır.

2020-2021-ci tədris ili üzrə tələbə qəbu-lu 66 peşə təhsili müəssisəsində 120 ixti-sas üzrə aparılmaqdadır.

Son günlər koronavirusa yoluxmanın artmasının səbəbləri bunlar ola bilər

Son günlər Azərbaycanda koronavi-rusa yoluxma hallarında az da olsa artım müşahidə olunur.

Məsələ ilə bağlı açıqlama verən Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavi-ni Rəşad Mahmudov deyib ki, virusun art-masına bir neçə səbəb ola bilər.

O qeyd edib ki, virusun artmasının sə-bəblərindən biri virusun hələdə bizə mə-lum olmayan və tam bilinməyən xüsusi-yətləri ola bilər.

R.Mahmudovun sözlərinə görə, karantin rejiminin yumuşalması nəticəsində insa-nlar arasında təmasda artım və ya tövsiyə olunan qaydalarla kütləvi olaraq riayət et-məmək də virusun artmasının bir səbəbi sayıla bilər.

Deputat vurğulayıb ki, ötən 5 ay ərizin-də COVID-19-un həm dünyada, həm ölkə-mizdə yaratmış olduğu realiaqlar bizə çox şey öyrətdi:

"Ötən dövr ərzində COVID-19-un xüs-u-siyyətləri və təhlükələri barədə çox şey öyrəndik.

Həmçinin ötən müddət ərzində biz üç mühüm məsələyə diqqət etməklə virusla çox rahat şəkildə mübarizə aparmağın mümkün olduğu öyrəndik.

Sosial məsafəni qorumaq, tibbi maska taxmaq və gigiyena qaydalarına əməl et-mək kimi sadə üsullarla bu xəstəliyin yayıl-masının qarşısını effektiv formada ala bile-rik. Vətəndaşlarımızı bu sadə qaydalara əməl etməyə çağırıram".

Suriyada rus generalı öldürüldü

Suriyanın Deyr-az-Zora şəhəri yaxını-n-da humani-tar aksiya hə-yata keçirən rus hərbiçiləri-nin olduğu nəqliyyat vasi-təsi əldəəqayır-ma qurğunun partlaması nəti-cəsində qəzaya uğrayıb. Rus generalı, baş hərbi məsləhətçi Vyacheslav Qladkix və iki hərbiçi ağır yaralana-raraq hərbi hospitala aparılıb. General aldığı ağır xəsarətdən dünyasını dəyişib.

RIA Novostinin məlumatına görə, İstin-taq Komitəsində generalın ölümü ilə bağlı cinayət işi başlayıb. Bildirilir ki, hazırda Suriyada olan istintaq qrupu cinayət qəsd-inin bütün detallarını araşdırır. Cinayət-karların tapılıb cəzalandırılması tək-cə xid-məti vəzifə deyil, həm də nüfuz məsələsi-di. İstintaq komitəsinin rəhbəri Aleksandr Bastrikin qeyd edib ki, istintaq qrupu bütün imkanlarından istifadə edərək rus hərbiçi-lərinə qarşı törədilən cinayət əməlin yez-liklə açılacağına ümid edir.

Rüstəm Hacıyev

Eldar Həsənov apellyasiya şikayəti verdi

Həbsdə olan sabiq səfir Eldar Həsənov apellyasiya şikayəti ve-rib.

Bu barədə APA-ya E.Həsəno-vun vəkili Adil İsmayilov bildirib. Vəkilin sözlərinə görə, Səbail rayon Məhkəməsinin qərarından verilən apellyasiya şikayətinə Bakı Apellyasiya Məhkəməsində baxılacaq.

Qeyd edək ki, E.Həsənov Döv-lət Təhlükəsizliyi (DTX) tərəfin-dən saxlanılıb.

DTX-nin yaydığı məlumata gö-rə, Azərbaycan Respublikası Xari-ci İşlər Nazirliyinin bəzi vəzifəli şəxslərinin öz səlahiyyətlərindən sui-istifadə edib dövlətin qanunla qorunan mənafeələrinə mühüm zər-ərər vuran əməllərə yol vermələri ilə bağlı başlanılmış cinayət işi üz-

rə Xarici İşlər Nazirliyinin İşlər idarə-sinin müdiri, Nazirliyin Tender Komissiyasının sədri Fərhad Mol-lazadə, Konsulluq idarəsinin rəisi Faiq Bağrov və digərləri vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə et-mə, mənimməmə, rüşvət alma fak-tlarına görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilərək barələrində məhkə-

mənin qərarları əsasin-da həbs qətimkan təd-biri seçilib.

Davam edən cinayət işi üzrə həyata keçiri-lən istintaq-əməliyyat tədbirləri zamanı Xari-ci İşlər Nazirliyinin fəaliyyət istiqamətləri üzrə ayrılan dövlət büdcə vəsaitlərinin mə-nimsənilməsi ilə bağlı yeni məlumatlar əldə olunub, toplan-mış materiallar əsasında müvafiq qərarla kompleks maliyyə-təsər-rüfat fəaliyyəti üzrə yoxlama tə-yin edilib. Maliyyə yoxlamaları zamanı Azərbaycan Respublikası-nın Serbiya Respublikasında, Monteneqroda, Bosniya və Her-se-qovinadakı səfiri Həsənov Eldar

Hümbət oğlu tərəfindən xeyli miqdarda büdcə vəsaitinin təyinat-ı üzrə istifadə edilməməsi və di-gər qanun pozuntularının törədil-məsinə dair əsaslı şübhələr müəy-yən olunub. Aparılan istintaq çər-çivəsində E.Həsənov şübhəli şəxs qismində tutulub.

Səbail Rayon Məhkəməsi tərə-findən E.Həsənov barəsində üçay müddətinə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

E.Həsənova qarşı Cinayət Məcəlləsinin 308.2 (Vəzifə səla-hiyyətlərindən sui-istifadə) və 308-1.1-ci (Dövlət büdcəsinin, məqsəddli büdcə fondlarının və ya büdcədənkənar dövlət fond-larının vəsaitindən təyinatı üzrə istifadə etməmə) maddələri üz-rə ittiham irəli sürüldüb.

BELARUSDA VƏZİYYƏT UKRAYNADAN FƏRQLİDİ

Ukrayna və Gürcüstandan fərqli olaraq Belarusda vəzi-yət fərqlidir. Bu barədə Avro-pa komissarı Terri Breton məlumat verib. "Belarus Av-ropa ilə sərhəddə yerləşir. Bundan başqa Belarusun Ru-siya ilə sıx əlaqələri var və bu ölkənin əhalisinin böyük ək-səriyyəti Rusiya ilə sıx münasibətlərdə maraqlıdır"- deyə Avro komissar Europe-1 rad-jostansiyasına müsahibəsin-də bildirib.

O, həmçinin qeyd edib ki, Avropa liderləri Belarusda ya-shanan vəziyyətlə bağlı Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə

müzakirələr aparıb. Al-manıyanın kansleri An-qela Merkel, Fransanın prezidenti Ema-nuel Makron və Avropa İtti-faqlının rəhbəri Şarl Mi-şel Rusiyanın dövlət başçısı ilə müzakirələr-də Belarusda vəziyyətin gər-ginləşməməsi üçün çıxış yolu tapılmasını istəyiblər. Breton həmçinin bildirib ki, Avropa İt-

tifaqi Belarusda keçirilən pre-zident seçkilərinin nəticələrini tanımadığını elan edib. Çünki bu seçkilər xalqın iradəsini tə-min etmir.

Rüstəm HACIYEV

Avtomobillərin texniki baxışı üçün Qaradağda yeni müayinə mərkəzi işə başlayıb

Nəqliyyat vasitələrinin texniki baxışdan keçirilməsi üçün Bakı şəhə-rinin Qaradağ rayonu ərazisində yeni istifadə-yə verilmis müayinə mərkəzinin fəaliyyətə başlaması ilə əlaqədar DİN Baş DYP İdarəsi hüquqi və fiziki şəxslə-rə müraciət edib.

DİN Baş DYP İdarəsindən Adalet.az-a verilən məlumata görə, idarə istifadəsində olan nəqliyyat vasitələrinin texniki baxışdan keçmə müddətinin bit-məsi ilə bağlı SMS məlumat almış və ya qanunvericiliklə nə-zərdə tutulmuş texniki baxış müddəti bitmiş avtomobil sürücü-lərinin və sahiblərinin diqqətinə çatdırır ki, Bakı, Sumqayıt və Abşeron rayonu ərazisində yaşayan sakinlər paytaxtın Sabun-cu rayonu ərazisində yerləşən Texniki Müayinə Mərkəzi, Sumqayıt Regional qeydiyyat-ımtahan və texniki baxış şöbəsi ilə yanaşı paytaxtın Qaradağ rayonunun Lökbatan dairəsindən Yeni Yasamal yaşayış massivinə gedən yolun 2-ci kilometrli-yində (Sədarət Ticarət Mərkəzinin yanı) yeni istifadəyə veril-miş və müasir avadanlıq və ölçü cihazları ilə təchiz edilmiş Müayinə Mərkəzində də nəqliyyat vasitələrini texniki baxışa təqdim edə bilərlər.

Sürücülülərin diqqətinə çatdırılır ki, respublika üzrə büt-ün texniki baxış məntəqələri istirahət və bayram günləri də daxil olmaqla hər gün saat 09:00-dan 18:00-dək fasiləsiz fəaliyyət göstərir. Texniki baxışa təqdim olunan nəqliyyat vasitələri "Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respubli-kasının Qanununa 1 saylı Əlavə ilə müəyyən olunmuş tə-ləblərə uyğun olmalıdır.

Çin Trampın korona ittihamlarına cavab verdi

Çin Xarici İşlər Nazirliyi ABŞ Prezidenti Donald Trampın Pekinin koronavirus infeksiyasını yayması ilə bağlı itti-hamlarına cavab verib.

Rəsmi Pekin ölkəsinin virusla mübarizə istiqamətində görülən tədbirlər və görülən işlərin nəti-cələri barədə dəfələrlə və vax-tında məlumat yaydığını bildirib.

"Bu məlumatlar Çinin beynəlxalq sağlamlıq tələbləri ilə müəy-yən edilmiş öhdəlik və vəzifələri vicdanla yerinə yetirdiyinin bariz nü-munəsidir.

Çinin epidemiyası ilə qlobal mübarizəyə verdiyi böyük fədakarlıqlar və əhəmiyyətli töhfələr hamıya bellidir", - bildirilib.

Qeyd edək ki, bir müddət öncə Donald Tramp koronavirus pandemi-yası ilə əlaqədar Pekinlə danışıqların dondurulduğunu elan edib.

Latviyadan Batyaya jest

Latviya hökuməti Svetlana Tixanovs-kayanı Belarus prezidenti olaraq tanı-maqdan imtina edib.

Bunu Latviya Xarici İşlər naziri Edqars Rinkeviçs deyib. O, Riqa-nın Tixanovska-yanı prezident seçkisinin qalibi kimi gör-məyinin mümkünsüz olduğunu bildirib: "Heç kim səslərin real bölgüsünü deyə bi-lməz. Biz, əlbəttə, real nəticəni də bilmirik, çünki geniş saxtakarlıq müşahidə olu-nub".

MEHRİBAN

ZAQATALA: YAŞANAN YARIM İLİN REALLIQLARI

(əvvəli ötən sayımızda)

2020-ci ilin birinci yarısında rayonda bütün maliyyə mənbələri hesabına 8,2 milyon manat həcmində tikinti, abadlıq və quruculuq işləri görülmüşdür.

Yarım il ərzində rayonda "Aqrarco" MMC tərəfindən Aşağı Tala kəndi ərazisində yeni fındıq emalı zavodunun, şəhərin Azərbaycan prospekti 97a sayılı ünvanda 5 mərtəbəli çoxmənzilli yaşayış binasının tikintisi davam etdirilmiş, "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrası olaraq Zaqatala şəhərinin şimal-qərb yaşayış massivində Xalça evinin tikintisi ilə əlaqədar müvafiq torpaq sahəsi seçilərək yerquruluşu kadastr planı hazırlanmışdır.

Hazırda torpaqayırma və layihələndirmə işləri davam etdirilir.

Rayonda ümumi sahəsi 3802,0 kvn olan 28 ədəd fərdi yaşayış evi tikilərək istifadəyə verilmis, sahibkarlar tərəfindən rayonda 3.5 milyon manat həcmində yeni ticarət, xidmət, turizm və isti-

rahat obyektlərinin, yüksək mərtəbəli yaşayış binalarının tikintisi aparılmış, Azərbaycan Respublikası Fəvqəladə Hallar Nazirliyinin xətti ilə zəlzələ nəticəsində Zaqatala şəhərində, Zəyəm, Aşağı Tala, Qımır, Yuxarı Tala, Çobankol, Sumaylı və Muxax kəndlərində qəzalı vəziyyətdə olan 12 fərdi yaşayış evinin tikintisi aparılmışdır.

Bakı-Qəbələ-Balakən avtomobil yolunun

378-ci kilometrində Zaqatala şəhərinin Qazanqül yaşayış sahəsi ərazisində ayrılması 0.39 hektar torpaq sahəsində "Pit stop" istirahət məntəqəsinin tikintisinə və şəhər 13 saylı körpələri evi-uşaq bağçasında təmir işlərinə başlanılmışdır.

2020-ci ilin ikinci rübü ərzində rayonda abadlıq-quruculuq işləri də davam etdirilmişdir.

Rayonun şəhər, qəsəbə və kənd yaşayış məntəqələrində qaz xətlərində təmir işləri davam etdirilmiş, müxtəlif diametrlili borularla yeni qaz xətləri çəkilmişdir. Altı ay ərzində 12 qeyri-əhali və 153 yeni əhali abonentı qeydiyyatla alınmış, 01 iyul 2020-ci il tarixə rayon üzrə əhali abonentlərin sayı 23262, qeyri əhali abonentlərin sayı 220 olmaqla ümumi abonent sayı 23482 təşkil etmişdir.

Keçən dövr ərzində rayonun yaşayış məntəqələrində enerji təminatı sahəsində "Azərişəft" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Zaqatala Elektrik Şəbəkəsi tərəfindən əhalinin fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin edilməsi məqsədilə 6,9 km uzunluğunda 10-kv-luq, 2,0 km

xətləri 50 ədəd metal dayaq basdırılmaqla SİP kabel xətləri ilə əvəz edilmişdir.

Eyni zamanda rayonun yaşayış məntəqələrində əhalinin içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində də işlər davam etdirilmiş, yarasız vəziyyətdə olan su xətləri dəyişdirilmiş, su xətlərində sızmaların qarşısı alınmış, müxtəlif ərazilərdə yarasız hala düşmüş su boruları dəyişdirilərək yeniləri ilə əvəz edilmiş, Zəyəm kəndində 110 mm-lik boru ilə 1300 metr, Muxax kəndində isə 450 mm-lik boru ilə 360 metr uzunluğunda yeni su xətti çəkilmişdir.

Cari ilin hesabat dövründə

rayonda əhaliyə poçt və rabitə xidmətlərinin yaxşılaşdırılması sahəsində müvafiq işlər aparılmış, əhali, müəssisə və təşkilatlara göstərilən xidmətlərin keyfiyyəti yaxşılaşdırılmış, internet istifadələrinin sayı 791 nəfər artaraq 01.07.2020-ci il tarixə 17241 nəfərə çatmış, telefon abunəçilərinin sayı 109 nəfər artaraq 23702 nəfər olmuşdur.

RMX PHŞ İcbari Tibbi Sığorta Agentliyində "Təbib" in tələblərinə uyğun olaraq təşkil olunmuşdur.

Hazırda dünya Səhiyyəsinin "COVID-19" pandemiyası ilə mübarizə apardığı bu dövrdə Zaqatala RMX PHŞ də Pandemiyaya qarşı gücləndirilmiş iş rejimində fəaliyyət göstərməklə həm profilaktik həm də müalicəvi yardımla məşğuldur. 23 Mart 2020-ci il tarixdən 01 iyul 2020-ci il tarixinədək rayonun ərazisində 3960 nəfərdən laborator müayinə materialı götürülmüş, 20 nəfər rayon sakinində "COVID-19" virusuna yoluxma qeydə alınmışdır. Təcili olaraq Region üzrə karantin xəstəxanasına olan Balakən Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilmiş həmin xəstələrdən 3-ü sağalmış, 17 nəfəri isə karantin rejimində müalicəyə cəlb olunmuşlar. Qeydə alınmış xəstələrin hər birinin yaşadığı ünvanda epidemioloji təhqiqat aparılmış, xəstə ilə təmasda olmuş şəxslər aşkar edilmiş, onlardan RMX tərəfindən yaxına götürülmüş və Şəki Regional laboratoriyaya göndərilmişdir. Xəstələr və aşkar edilmiş təmaslar arasında "COVID-19" infeksiyası, karantin qaydaları barədə sanitariya məarifli işləri aparılmışdır.

Rayonda bütün sahələrdə şəffaflığın tam təmin olunması, neqativ halların aradan qaldırılması ilə bağlı ölkə başçısının verdiyi tapşırıq və tövsiyələr hər bir dövlət məmuru-nun, idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərinin iş fəaliyyətinin əsasını təşkil edir.

Şəffaflığın təmin edilməsi

məqsədilə büdcə təşkilatları tərəfindən malların alınması, iş və xidmətlərin görülməsi, əməliyyatların aparılması "Dövlət Satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərindən irəli gələn vəzifələrə uyğun həyata keçirilmiş, mal alışı, iş və xidmətlərin görülməsi zamanı tender və kotirovka sərəqlarının komissiyalar tərəfindən həyata keçirilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Dövlət qulluqçularının iştirakı ilə keçirilən tədbirlərdə dövlət qulluqçuları üçün etik davranış qaydaları və prinsipləri, onlara əməl edilməsi ilə bağlı hüquqi mexanizmlər, etik davranış qaydalarının mahiyyəti, vicdanlı davranış, korruptsiyanın qarşısının alınması, hədiyyə alma ilə əlaqədar məhdudiyyətlər, maraqların toqquşmasının qarşısının alınması, qorəzsizlik prinsipinə əməl edilmiş mövzuları ətrafında geniş məlumatlar verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən rayona 420 müvəqqəti iş yeri ayrılmış, hal-hazırda 402 nəfər müvəqqəti iş yerində çalışır.

Rayon icra hakimiyyəti başçısının 14 aprel 2019-cu il tarixli 59N-lə Sərəncamı ilə yaradılan komissiya təofindən bu sahədə vaxtaşırı monitorinqlər keçirilmiş, yol verilmiş nöqsanlar aradan qaldırılmışdır.

Belo ki, rayon icra hakimiyyəti başçısının Mamrux inzibati ərazi üzrə nümayəndəliyində 4, Yuxarı Tala inzibati ərazi üzrə nümayəndəliyi üzrə 3, Zəyəm inzibati ərazi nümayəndəliyi üzrə 2 halda RİHB-nın ərazi nümayəndəsi

ilə qohumluq münasibətində olan icimai işlərdə çalışan işçilər aşkar edilmişdir.

Həmin işçilərin ailələrinin maddi vəziyyətinin çətin, sosial müdafiəyə ehtiyaclarının olmasını və müamadə olaraq işə çıxmalarını nəzərə alaraq yuxanda adları qeyd olunan inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndələrinə rayon icra hakimiyyəti başçının sərəncamı ilə töhmət verilmişdir.

RİH başçısının şəhər, qəsəbə və kənd inzibati ərazi dairələrində nümayəndələrinin iştirakı ilə karantin qaydalarına riayət olunaraq tədbir keçirilmiş və yol verilmiş nöqsanlar müzakirə olunmuş, aidiyyəti vəzifəli şəxslərə bir daha ciddi tapşırıqlar verilmişdir.

Zaqatala RPŞ-nin əməkdaşları

2020-ci ilin 6 ayı ərzində ictimai asayişin mühafizəsi, təhlükəsizliyin təmin edilməsi, hüquqpozmalara və cinayətkarlığa qarşı mübarizə və axtarışda olan şəxslərin tutulması istiqamətində ardıcıl işlər görmüşlər. Hesabat dövründə 49 cinayət hadisəsi qeydə alınmış, onlardan 92,6 %-nin açılması təmin olunmuşdur.

RİHB-sı yanında Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə komissiya tərəfindən 2019-2024-cü illər üçün Dövlət Proqramının icrası diqqət mərkəzində saxlanılmış, narkotik vasi-

PISA direktoru Andreas Schleicher Forumda çıxış edəcək.

Azərbaycanda "Təhsildə Yeni Çağırışlar" Beynəlxalq Forumunun keçirilməsinə hazırlıqlar gedir. Forum bu il sentyabrın 1-də internet platformaları üzərindən online formada gerçəkləşəcək.

TAM Teaching Advancement Matrix-in (Tədrisdə Ali Matriks) təşkilatçılığı və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şurasının dəstəyi ilə təcürbə, aktuallıq və mübadilə başlıqları altında keçiriləcək forumun əsas hədəfi yeni dövrün təhsil tələbləri və təhsildə keyfiyyətin yüksəldilməsi ehtiyaclarının müzakirəsidir.

AZƏRBAYCANDA BEYNƏLXALQ TƏHSİL FORUMU KEÇİRİLƏCƏK

Məlumdur ki, COVID-19 epidemiyası nəticəsində 193 ölkədə təhsil müəssisələrinin fəaliyyəti dayanıb. Bir çox ölkələr kimi, Azərbaycan da məsafədən təhsilə keçməyə məcbur olub. Odur ki, mövcud vəziyyəti təhlil etməyə, təhsildəki yeni çağırışlara müzakirə etməyə ehtiyac yaranıb. Post-pandemiya dövründə təhsildə keyfiyyəti artırmaq üçün nələr etməliyə? Təhsilin keyfiyyətli olması üçün hansı imkanlar var? Təhsilin tarifiində, təhsilverənlərin rolunda hansı dəyişikliklər yaranacaq? Təhsilverənlər hansı bacarıqlarını inkişaf etdirəməlidir? Forum zamanı çıxışlar və müzakirələr vasitəsilə bu kimi sualların cavablandırılması nəzərdə tutulur.

Forumun əsas məruzəçisi (keynote speaker) PISA-nın (Program for International Student Assessment - Şagird nailiyyətlərinin beynəlxalq qiymətləndirilməsi proqramı) direktoru Andreas Schleicher olacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycan 2006-cı ildən həmin proqramın iştirakçısıdır.

Bundan başqa Forumda Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şurasının sədri Prof. Dr. Şahlar Əsgərov, The Global Prize 2018 müsabiqəsinin qalibi Andria Zafirakou, Britaniya Təhsildə Liderlik, İdarəetmə və İnizibatçılıq Cəmiyyətinin (BELMAS - The British Educational Leadership, Management and Administration Society) rəhbəri, Honkonqdakı ESF Sha Tin Junior məktəbinin direktoru Rehana Shanks, UNICEF Azərbaycanın Təhsil proqramlarının rəhbəri Leyla Həsənova, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Elm və təhsil komitəsinin üzvü, millət vəkili Ceyhun Məmmədov, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin ikinci prezidenti və sabiq təhsil naziri Mehmet Ali Talat, xalq yazıçısı Çingiz Abdullayev, Doğu Akdeniz Universitetinin doktorantı, beynəlxalq təlimçi Arzu Soltan, Türkiyənin Yenilikçi Öğrenme

İsmayılıda növbəti qanvermə aksiyası keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təsdiq etdiyi "Hemofiliya və talassemiyadan əziyyət çəkən uşaqlara qayğı" Dövlət Proqramı, həmçinin Heydər Əliyev Fondunun "Talasemiyasız həyat naminə" proqramına dəstək olmaq üçün İsmayılıda növbəti qanvermə aksiyası keçirilib. Rayon İcra Hakimiyyətindən Adalat.az-a verilən məlumata görə, "Qan ver! həyat qurtar!" şüarı ilə keçirilən aksiyanın məqsədi "COVID-19" pandemiyası səbəbindən təbiiq olunan karantin rejimi dövründə qan çatışmazlığı xəstəliklərindən əziyyət çəkənlərə kömək etməkdir.

Tədbir İsmayılı Rayon İcra Hakimiyyətinin, Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzi Qan Bankının və Rayon Mərkəzi Xəstəxanası Publik Hüquqi Şəxsin birgə təşkilatçılığı ilə baş tutub. Kampaniyaya qoşulanlar əvvəlcə müayinədən keçirilib. Bütün işlər karantin qaydalarına riayət olunmaqla icra olunub və uğurla başa çatıb.

Aksiyada risk qrupuna daxil olmayan rayon sakinləri, könüllülər, icra hakimiyyəti, təhsil,

mədəniyyət, idman və digər sahələri əhatə edən dövlət qurumlarının əməkdaşları iştirak edib. Xeyirxah təşəbbüsdə iştirak etmək üçün 200 nəfərdən çox qeydiyyat olub.

İştirakçılarda motivasiya yaratmaq, onları ruhlandırmaq üçün rayon rəssamları tərəfindən qanvermə prosesi rəsm əsərləri ilə əbdləşdirilib.

Xatırladaq ki, eyni adlı aksiya son dəfə cari ilin 13 may tarixində də keçirilib.

Sübhən

Bakıda kafe və restoranlarda yoxlamalar aparılır

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın qərarına əsasən avqustun 18-dən etibarən Bakı şəhəri də daxil olmaqla 7 şəhər və 6 rayonda ictimai iasa obyektlərində, eləcə də restoran, kafe, çay evləri və bu kimi digər məkanlarda müştərilərə açıq hava şəraitində xidmət göstərilməsinə icazə verilir. Qərara uyğun olaraq müştərilərə açıq hava sahəsində yerində xidmət saat 09:00-dan 22:00-dək (qəlyan avadanlıqlarından istifadə və hər bir masa arxasında 6 nəfərdən artıq toplaşmaq istisna olmaqla) həyata keçiriləcək.

Adalat.az-ın məlumatına görə, bu obyektlərin qeyd edilən qərara uyğun şəkildə fəaliyyətinin yoxlanılması məqsədi ilə Bakı Şəhər və paytaxt rayonlarının İcra Hakimiyyətləri, İqtisadiyyat Nazirliyi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin məsul əməkdaşları tərəfindən birgə reydlərə başlanılıb.

Reydlər zamanı Koronavirus (COVID-19) pandemiyası dövründə açıq havada fəaliyyət göstərən ictimai iasa müəssisələrində virusa yoluxma hallarının qarşısının alınması məqsədilə həmin müəssisədə təmizlik və dezinfeksiya işlərinin dövrüliyinə, tətbiqinə icazə verilən

Məktəblər Şəbəkəsinin yaradıcısı Kayhan Karlı, Forumun Təşkilat Komitəsinin sədri, TAM-ın baş direktoru Cəfər Mənsimi çıxış edəcəklər.

Forumun moderatorları Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Tədris işləri üzrəprərektor Dos. Dr. Eldar Aslanov və təhsilin idarə olunması üzrə mütəxəssis Səlih Sərpent olacaq.

Forum günü TAM-in təsis etdiyi yeni eyniadlı təhsil jurnalı da təqdim ediləcək. Əsas məqsəd bütün öyrənmə proseslərinin maraqlı, yaradıcı, yeni tərəflərindən söz açıb onları təbliğ etmək, təhsil sahəsində hiss olunan boşluqları tamamlamaqdır.

Forumun informasiya dəstəkçisi Təhsil Forumu-2020 və Təhsil Dünyası/Education World/Mir Obrazovanie Facebook qrupları, Təhsil İdarəçiləri Assosiasiyasıdır. TAM komandası pandemiya şəraitini nəzərə alaraq Beynəlxalq Forumda iştirakın ödənişsiz olmasına qərar verib. Yalnız TAM-in facebook (<https://www.facebook.com/tammatrix/>) və ya instagram (<https://www.instagram.com/tammatrix/>) səhifəsini bəyanən və özü ilə foruma bir nəfər dəvət edən iştirakçıların iştirakçıların müraciəti təsdiqlənəcək və onlara iştirak linki göndəriləcək. Arzu edən iştirakçılara beynəlxalq sertifikat verilecək.

Qeydiyyat üçün: <https://forms.gle/ybau-seUKHPVMDGc7>

Arayış: "Özünü TAM-amlı" şüarı ilə yola çıxan TAM Teaching Advancement Matrix-in əsas məqsədi müəllim peşəkarlığını yüksəltmək, müəllimlərin şəxsi və pedaqoji inkişafını dəstəkləmək, yerli və beynəlxalq təhsilçilərinin əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsinə təşkil etmək, müəllimlərin özlərini inkişaf etdirməsinə şərait yaratmaq, təhsildə kreativ yanaşmaları artırmaqdır.

uzunluğunda10-kv-luq, 7,3 km uzunluğunda 0,4 kv-luq hava xətləri əsaslı təmir olunmuşdur. 141 ədəd smart tipli və 170 ədəd yeni elektron tipli saygəc quraşdırılmış, Əliabad qəsəbəsində və Keşeloba kəndində həyətlərdən keçən 10-kv-luq hava xətlərində ümumilikdə 48 ədəd dayaq çıxarılaraq küçə boyu çəkilmiş, rayonun 10 kv-luq hava xətlərində 60 ədəd metal dayaq quraşdırılmışdır. Danaçı kəndinin 3,2 km uzunluğunda 0,4 kv-luq elektrik verilişi

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin "BİZ BİRLİKDE GÜCLÜYÜK" şüarına dəstək olaraq bu gündəək rayonda 4000-dən çox aztəminatlı ailələrə, xəstə və ahl insanlara ərzaq yardımları olunmuşdur.

Rayonda səhiyyənin inkişafı

sahəsində bir sıra tədbirlər həyata keçirilmiş, əhaliyə tibbi xidmət 2020-ci ilin Yanvar ayının 1 dan Zaqatala

KİMİ ALDADIRSIZ?

Bakı Nəqliyyat Agentliyi sənişin sıxlığını aradan qaldıra bilmir, ona görə də vəziyyət bir qədər də ağırlaşır

Kim nə deyir desin, nə vaxta qədər ki, Bakı şəhərində avtobuslarda ayaq qoymağa yer tapılmayacaq, basabas olacaq, o vaxta qədər də koronavirusa yoluxma halları daha da artacaq. Ən azından ona görə ki, bu cür basabaslarda nönləri ara məsafəsi saxlamaq mümkün olur, sənişinlər bir-birinin "ağzının içinə" girirlər. Deyin görək, bax, belə bir şəraitdə və belə bir mühitdə koronavirusa yoluxmamaq olarmı?

Mən düşünürəm ki, ictimai nəqliyyatdan istifadə edən və ən azı gündə iki dəfə işə gedib-gələn insanlar bu koronavirusa hər an tutula bilərlər. Təəssüf ki, bu məsələlər nə hökuməti narahat eləyir, nə də digər qurumları. Hər bir qurum sadəcə olaraq, gözəndə pərdə asmağa üçün camaata nağıl danışır və bu nağıl da başa çatmır, göyündən də üç alma düşmür. Nəticədə isə Bakı şəhərində virusa yoluxma halları üçün daha mülbət şərait yaranır.

Bir qayda olaraq

mən hər səhər Yeni Günəşlindən metronun "Xalqlar dostluğu" stansiyasına qədər 50 nömrəli marşrutla gəlirəm. İnsaf naminə deyək ki, 50 nömrəli avtobuslarda şəhərdəki kimi basabas olmur. Ən yaxşı halda 2-3 sənişin ayaqüstə dayana bilər. Burada da bir narahatedici fakt ondan ibarətdir ki, "BakBus"dakı kimi hamı maskadan istifadə eləmir. Bax, bunun özü də hardasa bir təhlükədir.

Metronun "Xalqlar dostluğu" stansiyasına çatandan sonra əsl həngamə və müsbət başlayır. O həngamə və müsbət ki, bu anları hər gün "BakBus"un avtobuslarına minənlər yaşayırlar - əsəbləşirlər, qışqırırlar, etiraz eləyirlər, səslərini işə eşidənlər tapılırlar ki, tapılırlar! Avqustun 19-da səhər saat 8:45 dəqiqədə yenə metronun "Xalqlar dostluğu" stansiyasının yaxınlığında ki dayanacaqda "BakBus"un avtobuslarını gözləyənlər çox idi.

Təbii ki, mən də dayanacağa gəlib növbəti avtobusu gözlədim. Biri

gəldi, həddindən çox basabas idi. Minmədim.

Avtobus tərpənmək istəyəndə

nəzarətçilər avtobusu dayandır-dı. Ki, sənişinlərdən biri maska taxmayıb. Çünki hansı sənişin maska taxmırsa, avtobus yerindən tərpənmir. Ta o vaxt avtobus hərəkətə gəlir ki, sənişin maskanı taxır. Nəzarətçilərdən biri orta qapıdan keçib maska taxmayan qadına maska verdi. O qadın isə maskanı ağzına tutdu, avtobus tərpənəndən sonra çantaya qoydu. Nəzarətçi də elə bildi ki, sənişin maskanı taxıb. Mən qadının maska taxmadığını və avtobus tərpənəndən sonra çantaya qoymasını nəzarətçinin diqqətinə çatdıranda, o dedi ki, biz öz vəzifə borcumuzu yerinə yetirdik. Tay həmin xanım avtobusda maskanı taxmırsa, bu onun öz vicdanından asılıdır. Maska taxsa virusa yoluxma hali yə olmayacaq, ya da az olacaq. Hər bir insan gerek özü-özünə nəzarətçi olsun.

Növbəti bir ekspres avtobusu - M-2 gəldi. Dayanan kimi hamı avtobusa sarı qaçdı. Mən də birtəhər avtobusa yaxınlaşdım. Elə qapı açılan kimi birinci salona daxil oldum. Çox basabas idi. Mənim arxamca isə çoxlu sayda qadınlar və qızlar gəldi. Yer tapmaq çətin idi. Sürücü isə tez-tez deyirdi ki, keçin arxa tərəfə! Arxa tərəfdə də boş yer yox idi. Sənişinlərdən biri sürücünün bu hərəkətinə əsəbləşib dedi:

- Ay rəhmətliyin oğlu, kameralarda görmürsən ki, ortada və arxada yer yoxdur, hamı ayaqüstə birtəhər dayanıb?!

Sürücüyə iradəni bildiren bu sənişindən sonra ayaqüstə dayanmış qadınlardan biri dilləndi:

- Camaat bir-birinin üstünə minib ey, indi belə bir vəziyyətdə biz iki saata yaxın yol gəlməliyik. Məgər sizin ananız-bacınız yoxdu? Kişilər qadınların belinə çıxır, qadınlar da kişiləri! Adamlar bir insafı olar! Bir ayağı üstündə dur-

mağa güclə yer tapmışam. Ayağımın birini qaldırıb, o birini qoyuram! Sonra da işə çatanda ayağımın ağrısından dayana bilmirəm.

Qadının səsinə salondakı digər sənişinlər də səş verdilər:

- Qadın düz deyir də, qoy gəlsin Bakı Nəqliyyat Agentliyinin

Başə düşmək olur,

Operativ Qərargah çox yerin fəaliyyətinə icazə verir, amma metroya hələ də icazə vermir. Bu da sənişinlərin çox böyük narazılığı ilə nəticələnir. Çünki sənişinləri də qınamalı deyil. Onlar hər gün işdən evə gedib-gəlməyə metro işləmədiyinə görə, yolda 3-4 saat vaxt itirirlər. Üstəlik də əsəb gerginliyi və stress!

Əlbəttə, metronun fəaliyyət göstərməməsi sənişindəşmada bütün yükü avtobusların üzərinə qoyub. Və Bakıda mövcud avtobus sayı da imkan vermir ki, sənişindəşması normal həyata keçirsin və problem yaranmasın. Karantin rejimi yumaşalmamışdan öncə "BakBus"un ekspres avtobusları ilə yanaşı, digər daşıyıcı şirkətlərin nəqliyyat vasitələri də xətlərə buraxılırdı. Yeni "BakBus"la yanaşı, ekspres xətdə daşıyıcı şirkətlərin avtobusları da yaxından köməklik göstərdi. Və onda indiki kimi sənişin sıxlığı yox idi. Karantin rejiminin yumaşılmasından sonra isə ekspres xətdə digər daşıyıcı şirkətlər avtobuslarını buraxmırlar. Təbii ki, bu da sənişinlərin sayının artmasına baxmayaraq, daşınmada mövcud problemi həll eləmir. Bakı Nəqliyyat Agentliyi dəfələrlə bəyan edib ki, karantin re-

vəzifəli şəxsləri, çox yox, bir dəfə bu basabasda getsin, görək necə gedirlər! Danışmağa nə var ey, əsas məsələ iş görməkdə? Onlar danışanda ağzlarına çullu dovşan sığmır. Amma iş gələndə heç bir nəticə yoxdur. O qurumun rəhbərləri həm yuxarıları aldadırlar, həm də camaatı. Yuxarıları və camaatı aldatmaq lazım deyil ey! Hər şey olduğu kimi səsləndirilməlidir. Metronu açın, qoyun camaatın canı bu avtobuslardan xilas olsun! Niyə açmırsınız? Axı biz hər gün zülm çəkirik. Bu zülm nə vaxta qədər davam edəcək, bilmirik?!

Camaatın dediklərində və söylədiklərində çox böyük həqiqət var. Çünki əgər metronun "Xalqlar dostluğu" stansiyasından "20 Yanvar" qədər qatarla yarım saata, uzaqbaşı

40 dəqiqəyə getmək mümkündürsə, indi saat yarım, iki saat vaxt itirməli-sən. Üstəlik də ayaqüstə getməli-sən.

Hansı ki, əvvəlki karantin rejimində metro işləyəndə heç vaxt bu qədər basabas olmurdu. Qatarlar bir dəqiqədən bir, uzaqbaşı iki dəqiqədən bir gəlirdi. Və qonlarda basabas olmurdu və ara məsafəsi də saxlanılırdı.

Reallıq isə bundan ibarətdir ki,

bu gün "BakBus"dan savayı digər daşıyıcı şirkətlər ekspres xətlərə öz avtobuslarını buraxmır və nəticədə pandemiya dövründə böyük sapotaja, bürokratiyaya şərait yaradırlar. Təbii ki, bu şəraitin və problemin süni surətdə yaradılması Bakı Nəqliyyat Agentliyinin diqqətindən yayınmamalıdır. Ən azından ona görə ki, ekspres xətlərə avtobus buraxmayan daşıyıcı şirkətlər Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın qəbul etdiyi qanun və qərarların kobud surətdə pozurlar. Bu qanunların pozulması isə son nəticədə "BakBus"un ekspres avtobuslarında basabas yaranarkən sənişinlərin koronavirusa yoluxma ehtimalını artırır, onların həyatı üçün təhlükə yaradır.

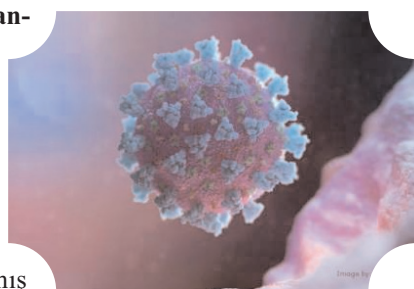
Biz hər gün gördüyümüz mənzərinə və problemi Bakı Nəqliyyat Agentliyinin, eləcə də digər qurumların diqqətinə ona görə çatdırırıq ki, onlar real vəziyyəti görsünlər, bilsinlər və mövcud nöqsanları qısa zaman kəsiyində aradan qaldırsınlar. Onsuz da yumaşaldımdan sonra koronavirusa yoluxanların sayı bir qədər artır. Bu isə o deməkdir ki, avtobuslarda, qapalı yerlərdə və eləcə də marketlərdə virusun yayılma ehtimalı daha da çoxalır.

Birmənalı olaraq, pandemiya qarşı mübarizə aparın bütün qurumlar hərəkətə gəlməli, virusun yayılmasına, mülbət şəraitin aradan qaldırılmasına qarşı ciddi mübarizə aparılmalıdır. Əks təqdirdə, avtobuslarda və digər qapalı yerlərdə virusa yoluxma halları yüksələn xətlə sürətlə inkişaf edəcək.

Faiq QISMƏTOĞLU

Yeni növ virus aşkarlandı - 10 qat daha öldürücü

Koronavirusa yoluxanların sayı 22 milyonu keçdi. Elm adamları yeni növ koronavirus aşkarladılar. Bu virusa D614Gadı verilən yeni virusun indiki virusdan 10 qat daha yoluxucu olduğu açıqlandı.

Mutasiyaya uğramış D614G dünyanın fərqli bölgələrində də aşkarlanıb. Bir restoranda koronavirusa yoluxan 45 insandan ən azı 3-də D614G virusu aşkarlanıb. Restoranın sahibi Hindistandan geri döndükdən sonra 14 günlük karantin qaydalarına əməl etmədiyinə görə başqalarına da yoluxdurdu. Eyni virus Filippindən qayıdan bir adamda da tapılıb.

ABŞ-in yoluxucu xəstəliklər üzrə mütəxəssisi Dr. Antoni Fauci də yeni növ virusun yoluxma sürətindən narahat olduğunu bildirsə də, DST bu virusun öldürücü olduğuna dair sübutların olmadığını deyib.

Eminquey

Müəllimlərin İşə Qəbul imtahanlarında səhv sual olub

Məlum oldu-

ğu kimi hazırda Müəllimlərin İşə Qəbulu(MİQ) imtahanları davam edir. İmtahanlar paytaxt ilə yanaşı pandemiya ilə əlaqədar olaraq 17 rayon və şəhərin müxtəlif mərkəzlərində keçirilir. Azərbaycan dili və ədəbiyyat ixtisasından imtahan verən Əlizadə Anar adət-az-a verdiyi açıqlamada bildirib ki, imtahanda səhv sual olub.

"Azərbaycan dili və Ədəbiyyat fənnindən iştirak etdim. Bakıda 220 nömrəli məktəb -liseyde imtahan verdim. Proses yaxşı keçdi. Bir məqamı nəzərə almasaq. Kondisionerlər çox köhnə olduğundan elə səş-küylə işləyirdi ki, hamının fikri dağılırdı. Nəzarət əla idi. Qarşılama, sanitariya qaydalarına çox diqqət eməl olunurdu. Balım 53 oldu. Sualların tərtibat qaydalarından razı qalmadım.Suallar qiymətləndirmə standartına tam uyğun deyildi. 20%-30%-30%-20% qanuna uyğunluğu pozulmuşdu. Konkret sorışsız hazırlanmışdı. Metodika sualları isə sadə, amma müstəqil bir kurs kitabından cümələ-cümələ düşmüşdü. Ədəbiyyatdan bir sualda səhvlük də var idi. Azərbaycan dilindən əməli yazıdan cəmi 3 sual salınmışdı."

Lamiyə Nurullayeva isə imtahanda ələklə bağlı problem yaşayıb. Ümumilikdə isə imtahan normal keçib.

"Masallı rayonunda, Azərbaycan dili və Ədəbiyyat ixtisası üzrə imtahan verdim. İmtahan prosesi şəffaf keçdi. İxtisas sualları dərsləri əhatə etmişdi. Kurikulum sualları da Təhsil Nazirliyinin verdiyi çərçivədə düşmüşdü. Pandemiya ilə əlaqədar bir az çətinliklə üzləşdim. Ələcyi geyinə bilmədim. Amma sağ olsunlar, çox yaxşı münasibət göstərdilər. Ələcəyimi də dəyişdilər və iştirak etdim. Bu imtahanda 55 bal yığdım."

Emin Piri

Mustafa CƏMƏNLİ

Mən Əbdürrəhim bəy Həqverdiyevi ilk dəfə 1926-cı ildə, Bakı teatr texnikumunda görmüşəm. Ə.Həqverdiyev teatr texnikumunda bizə bədii qıraətdən dərs deyirdi. Lakin o, təkcə qıraətlə kifayətlənmir, eyni zamanda bizə səhnə sənətindən, aktyor yaradıcılığından, rus və Avropa teatrının qabaqcıl təcrübələrindən danışardı. O, Peterburda oxuduğu zaman tanış olduğu Aleksandrinsk teatrının (indiki A.Puşkin adına akademik teatr) ən yaxşı yaradıcılıq xüsusiyyətləri və görkəmli aktyorların oyunlarını haqqında bizə həvəslə məlumat verərdi.

Biz məşhur tragik Hüseyn Ərəblinskinin yalnız adını eşitməmiş və şəkillərini görmüşdük. Onun sənətkarlığı barədə isə heç bir şey bilmirdik. Ərəblinskinin böyük sənətindən, onun yaradıcılıq xüsusiyyətlərindən bizə ilk məlumatı verən də Həqverdiyev olmuşdur. Ə.Həqverdiyev Ərəblinskinin Qacar rolunda ki çıxışını təhlil edər, hətta o, yeri gəldikcə böyük aktyorun hərəkətlərini, onun mizanlarını da bizə göstərirdi.

Ə.Həqverdiyev öz nəcib xasiyyəti və qayğıkeşliyi ilə tələbələrə məhəbbətini qazanmışdı. Biz onu bir gün texnikumda görməyəndə qarxırdı. Əbdürrəhim bəy səhətdindən şikayət etməz, hər cür yüngül xəstəliklərdən qorxmazdı.

Bir gün o, bərk xəstələndiyi üçün texnikuma gəlmədi. Bu, bizə çox narahat etdi. Tələbələr ikibir, üçbir müəllimi yoluxmağa gətirdilər. Mən də dərstdən sonra tələbə yoldaşımız Hüseyn Rəfi ilə birlikdə

SEVİMLİ MÜƏLLİMİMİZ

onlara getdim. O, bizi çox səmimi qarşıladı, xəstəliyinə baxmayaraq yerindən qalxıb oturdu, heç xəstə deyilməmiş kimi şirin söhbət etdi və sonra dedi:

- Yaxşı, indi mən sizə nə bağışlayım?

Hüseyn Rəfi Əbdürrəhim bəyə daha yaxın olduğu üçün onun sualına cavab verərək dedi:

Müəllim, bizə ancaq sizin sağlığınıza lazımdır.

İSMAYIL DAĞISTANLI, Azərbaycan SSR xalq artisti

Yox, mən bununla razılaşmıram, sağlıq öz yerində...

O, bu sözləri deyib yazı stolunun üstündəki kitabların arasından bir balaca kitab götürdü və onun içərisinə nə isə yazıb, Hüseyn Rəfiyə uzatdı:

A! Hüseyn, bala, menden səne yadigar olsun!

Bu kitab ədibin "Bəxtsiz cavan" pyesi idi. Sonra o, mənə tərəf döndü və gülümsəyərək dedi:

Sənə də bir hədiyyə verəcəyəm.

O vaxt şairlər, ədiblər, aktyorlar arasında təxəllüs çox dəb idi. Əbdürrəhim bəy də bizim təxəllüs axtardığımızı eşitmişdi.

Hətta mənim seçmək istədiyim bir neçə adı da bilirdi. Ona görə də özünü mənə tutaraq dedi:

- İsmayıl! Mən səne Dağıstanlı təxəllüsünü verirəm. Bu, həm sənəin təbiətinə uyğundur, həm də sizin yerlər dağılır. Sizin dağıstanlılarla köhnədən əlaqəniz vardır, onlarla qonşusunuz. Mənim də dağıstanlılardan çoxum gəlir.

Müəllimin verdiyi bu hədiyyə mənim üçün çox qiymətli oldu. Mən onun verdiyi təxəllüsü ehtiramla qəbul etdim...

Ə.Həqverdiyev həmin illərdə "Sağsağan" adlı bir komediya üzərində işləyirdi. Bir gün o, mənə dedi:

- Sən özün üçün gündəlik yazırsanmı? Bu, lazımdır. Hər adamın öz gündəliyi olmalıdır. Bu gündən etibarən gündəlik yazmağa başla, gələcəkdə səne çox lazım olar.

O, gündəliyin əhəmiyyətindən mənə çox danışdı, faktlar göstərdi. Hətta öz gündəliyindən 1897-ci ildə "Dağılan tifaq" tamaşasında Nəriman Nərimanovun Nəcəf bəy rolunu necə oynadığı barədə qeydlərini oxudu.

1930-cu ilin aprel ayında biz texnikumu bitirdik. Bura xılış tamaşamız Sabunçu klubunda oldu.

Tamaşadan sonra Ə.Həqverdiyev səhnənin arxasına gələrək bizi bir-bir qucaqlayıb təbrik etdi. Sevincdən gözləri yaşarmış halda üzünü bizə tutaraq dedi:

Sağ olun, övladlarım, afərin sizə, çox yaxşı keçdi.

Ə.Həqverdiyevin dərs verib yetişdirdiyi tələbələrindən çoxu indi Vətənimizin müxtəlif şəhərlərində - Bakıda, Daşkənddə, Yerevanda, Aşqabadda görkəmli aktyorlar olmuşdur. Onlar öz sevimli müəllimini həmişə xoş duyğularla xatırlayırlar. Ə.Həqverdiyevin xatirəsi bizim üçün həmişə əzizdir və əziz olaraq da qalacaqdır.

"Kommunist qəzeti, 20 dekabr 1960-cı il

Asif RÜSTƏMLİ

C.Cabbarlının 90 illiyi ərəfəsində ədibin arxivinə tez-tez baş çəkirdim. Ziyarətlərimdən birində onun 8 vərəqdən ibarət ərəb qrafikali əlyazmasına rast gəldim. İri-həcmli mətnə sərlövə qoyulmasa da, səhifələrdən birində karan-daşla çəpəki "Sifarişlə" sözü yazılmışdı. Maraqlı mənə üstün gəldi və bu sözdən çəkinməyərək mətni oxumağa başladım. Satirik ruhda yazılmış bir hekayə idi. Sonda tarix yazılmasa da, bir cümlədən məlum olurdu ki, 1930-cu ildə Azərbaycanda inqilabın (istiflanın.A.R.) 10 illiyi ərəfəsində yazılıb. Hadisələr əsasən Bakının Şura və Böyük Səlyan küçələrində cərəyan edirdi. Əsərdə sosial-məişət şəraitinin düzülməzliyi, ictimai təşkilatların, təsərrüfat müəssisələrinin süründürməçiliyi, idarəetmə mexanizmində ciddi qüsurlar, milis, təcili yardım sistemində olan bürokratik əngəllər çox sərt tənqid edilmişdir.

BİR HEKAYƏNİN TALEYİ

Müəllif çamura batmış bu küçələrin fonunda mövcud quruluşu, mühiti qılncılayırdı. Hətta əsərin qəhrəmanı Sancaq bəy (C.Cabbarlının gizli imzalarından biridir -A.R.) əsəbləşərək deyir: "Keçmişlər kimi yaşamaq yaxşı olsa idi, onda bu Nikolayı yıxmağa, yeni bir inqilab düzəltməyə nə ehtiyac vardı?"

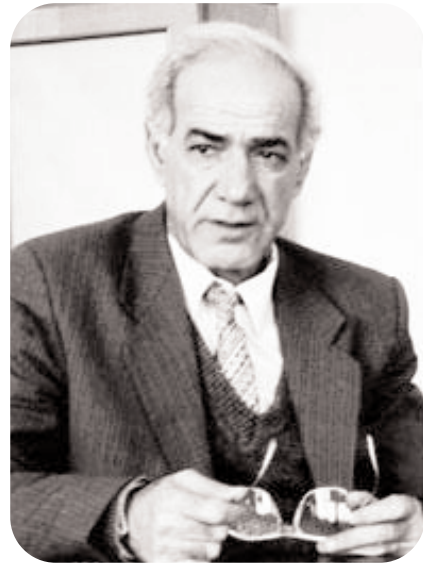
Bu cümlə C.Cabbarlının sovet rejiminə, sosialist inqilabına ilk ən güclü etirazı idi

Əsərin qəhrəmanı yeni-yeni məcəralara rast gəldikcə və liqa, çamura çevrilmiş küçələrdən keçdikcə əsas məqsədi papağını qorumaq olur.

Onu pəncəyin qoltuq cibinə dürt-sə də əsərin qəhrəmanı nəticədə papağını itirir

C.Cabbarlının dərin məzmuna və örtlülə menaya malik bu hekayəsinin başlığı olmasa da, onu "Papaq" adlandırdım.

Yığcam müqəddimə yazaraq dövrün ən populyar bir jurnalına təqdim etdim. Xeyli müddətdən sonra özlərini demokratik düşüncə daşıyıcıları adlandıranlar absurd bəhanələrlə yazını özümə qaytardılar və çapının mümkünsüzlüyünü bildirdilər. Doğrusu hekayənin ərəb qrafikasıdan transfoneliterasiya

olunmasına xeyli vaxt sərf etməşdim

Növbəti açdığım qapı "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinin redaksiyası oldu.

Qəzetin baş redaktoru, xalq yazıçısı Sabir Əhmədli məni 1990-cı ilin o ağır, çətin günlərində "xoş gəldin"lə qarşıladı. Söhbətimiz maraqlı oldu. Dedim ki, Sabir müəllim, C.Cabbarlının 90 illiyinə ədibin 60 ildi çapdan kənarda qalmış bir əsərini gətirmişəm. Bu əsər demək olar ki, Sizinlə yaşıddır. İstərdim ki, bu hekayəni diqqətlə oxuyub fikrinizi

zi bildirəsiniz. Bu əsərdə mən C.Cabbarlının milliliyini, cəsəretini, həqiqətsəverliyini görürəm.

Sabir müəllim mənim C.Cabbarlı ilə bağlı söhbətlərimi maraqla dinlədi, təəccüblə qarşıladı, mütləq oxuyacağımı dedi və bildirdi ki, sevimli ədəbimizdən hər sətri bizim üçün əzizdir.

Bir neçə gündən sonra Sabir müəllimə zəng edib fikrini soruşmaq istəyəndə o hekayənin qəzetini ən yaxın nömrəsinə daxil edildiyini bildirdi.

C.Cabbarlının "Papaq" hekayəsi yazıldığı tarixdən 60 il sonra, 60 yaşlı Sabir Əhmədlinin xeyri-duası ilə "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinin 7 dekabr 1990-cı il tarixli 48-ci sayında işıq üzü gördü. Qəzetin 1-ci səhifəsində "Cabbarlının tapılması hekayəsi" adlı mənim ön sözümlə verilmiş, hekayənin sonunda isə Sabir Əhmədli "Papaq" itməyib" adlı təəssüratını yazmışdır. Bu təəssürat 30 ildən sonra - bu gün də çox canlıdır və isti duyğularla cılanda. Xalq yazıçısı Sabir Əhmədlinin qanlı sovet rejimi dövründəki açıq, cəsəretli düşüncələri tədqiq-alaylıqdır və onun həmin yazısını həm də araşdırmaların haqqında ilk dəyərləndirmə hesab edirəm.

ƏDALƏT •

20 avqust 2020-ci il

Asif Quliyev

30 ildən çox jurnalistlik fəaliyyəti ilə məşğul olan Asif Quliyev Ermənilərin Azərbaycanca qarşı qaldırdıqları əsassız iddiaların ən ağır illərində (1989-1995) Azərbaycan KP MK-nın Təşkilat Partiya işi şöbəsində məsul təşkilatçı işləyərək ermənilərlə sərhəd olan rayonların "kuratoru" kimi, Milli Məclisdə vətəndaşların qəbulu və müraciətləri ilə iş şöbəsinin müdiri kimi Ermənilərin Azərbaycanlılara qarşı yaratdıqları problemlərin həlli üçün daim eziyyətlərdə olarkən Ermənilər tərəfindən dəfələrlə atəşə tuşulsa da, erməni gülləsinə tuş gəlməmişdir. Ermənilərlə sərhəd rayonlarda yaranmış bir çox hadisələrin canlı şahidi olan jurnalist Asif Quliyev iştirakçısı olduğu bu hadisələr haqqında bir sıra məqalələr yazmışdır. O, bu dəfəki yazısında Füzuli şəhərinin işğalı zamanı canlı şahidi olduğu hadisələri qələmə almışdır.

Biz köçmədik, köçürtdülər. Biz qaçmadıq, qacırtdılar. Biz ölmədik, öldürdülər. Oda atıb diri-diri yandırdılar. Diri-diri dəmirçi də soydular. Bildinizmi Niyə köçdük? Niyə qaçdıq? Niyə öldük?... Biz elindən-obasından ayrı düşmüş qaçqınlarıq. Aman tanrı, aman gündü qaçqınların unutmayın. Aman gündü ay insanlar, siz bizləri unutmayın.

Bir qaçqının məzar daşından

Dünyada hər dərindən öz dərmanı var. Ananın övladına, övladın anasına ciyərinin parasını verib onun ölüməndən qurtardığını çox görmüşəm, çox eşitmişəm. Birinin evi yanır yaxınları, qohumları yığılıb ona ev tikirlər. Bədbəxt hadisə baş verir, kim isə əzizlərini itirir, qohum-aqraba, qonum-qonşu "Bu dünyanın işi belədir, bir gün yaranan bir gün öləcək" deyər təsəlli verirlər. Amma torpağın itirənlərə, vətənidə vətənsiz yaşayanlara təsəlli verməyə söz yoxdur, **o söz hələ tapılmayıb**.

Qürbətə vətən həsrəti ilə yaşayanlara təskinlik üçün ancaq bir söz deyilir: "Allah səbr versin!". Vətəni, torpağını itirmiş biz Füzulilər də düz 27 ildir ki, səbr edə-ədə gözləyirik... Gözləyirik ki, bir gün gələcək dünyanın o başsız başbələnli ağı qaradan ayıracaq, haqq-ədələt naminə Erməni işğalçılarına **çökün!** deyəcək. Yada ki, səbri tükənmiş ordumuz Lələtəpəni azad etdiyi kimi Füzulini də, işğal olmuş digər rayonlarımızın torpaqlarını da birco keçənən içində düşmən tapdağından azad edəcəkdir. İnənəm ki, o gün uzaqda deyil. Möhtərəm Prezidentimiz dediyi kimi, xoşluqla olmasa qüdrətli ordumuzun gücü ilə Füzuli də, respublikamızın işğal olunmuş digər rayonlarını torpaqları da düşmən əsarətindən tezliklə azad olunacaqdır.

...O illərdə Füzuli bütün füzulilərin Füzulisi idi. Uşaqlardan tutmuş böyüyə kimi hamı Füzuli dərdi ilə yaşayırdı. Füzulinin qorunması, əsir düşməməsi üçün hər kənddə yaxşı ya pis, bir müdafiə qoragahı təşkil olunmuşdu. Füzulinin ağsaqqalları, ziyalıları Bakıda "Quruçay" adlı bir cəmiyyət yaratmışdılar. Bu cəmiyyətin üzvlərinin hamısı nöinki malından, pulundan, həтта canlarından da keçməyə hazır olan vətən oğulları idi. Akademikdən tutmuş adı zavod fəhləsinə kimi hamı - şair də, yazıçı da, jurnalist də, nazir də, müəllim də, tələbə də, polis işçisi də, yaxın rayonlarda müəyyən vəzifə sahibi olan əksər füzulilər də bu təşkilatda birləşmişdilər.

Bu cəmiyyətin yaradılmasında və fəaliyyətində böyük xidmətləri olan vətən fədailərinin, el ağsaqqallarının hamısının adını kiçik bir məqalədə çəkmək mümkün olmadığına, daha doğrusu kimlərinə adını unudaraqından ehtiyat etdiyimə görə, Füzuli həsrəti ilə dünyanı dəyişənlərdən də, o əhvalatlar barədə bu gün də tez-tez söhbətlər etdiyim, Füzüliyə qovuşmaq ümidi ilə yaşayanların da adlarını çəkmədim. İstərdim ki, buna görə heç kim mənəndən inciməsin. Bir faktı xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, ancaq Füzüliyə kömək məqsədi ilə yaradılmış bu cəmiyyətə qoşulanların hamısı vətən fədailəri idi. Məhz bu cəmiyyətin təşkilatçılığı ilə bir vaxtlar əsgəri xidmətdə olmuş, hərbi rütbəsi olan neçə-neçə füzulili Bakıdakı isti ocağını, rahat işini atıb, körpələrini ana ümidinə qoyub, torpağını qorumaq üçün silaha sarınıb Füzüliyə, başı, ayağı görünməyən müharibəyə getdi. Getdi ki, canını qurban versə də kəndini, kəsəyini qorusun, düşməne verməsin. O vaxt "Quruçay" Cəmiyyətinin çəğnsi ilə cəbhəyə gedən neçə füzulili şəhid oldu, yaralandı, əlil oldu.Onların neçəsi ölkə prezidentinin fərmanı ilə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görüldü.

Vətən yolunda ölmək, vətənin azadlığı, torpaqların işğalçılardan azad olunması üçün qələbəyə gedən yolun başlanğıcıdır, bu yolun yol göstəricisidir. Bu yol da nə az, nə də ki çox, düz 1100 füzulili şəhid olub, 1450 nəfər əlil olub, 113 nəfər əsir düşüb, neçə füzulili itkin düşüb.

Qorxmaz insan cəsarətli olur, cəsarətli insan igid olur, igid insan qəhrəman olur. Bu müharibədə füzulilərin 6 oğlu Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görüldü. Budur onlar: Vətən üçün, torpaq üçün canından keçən Azərbaycanın Milli qəhrəmanı adına layiq görülmüş füzulili gənclər.

Seymur Qəhrəman oğlu Məmmədov. 1971-ci il sentyabrın 8-də Füzuli şəhərində anadan olmuşdur. Hərbi xidməti Almaniya və Ukraynada keçirən Seymur Azərbaycanca qayıdandan sonra Füzulidəki özünümüdəfiə batalyonuna qoşulmuşdur. Cəsarət və igidliyi ilə elə ilk gündən çoxlarına nümunə göstərirlən S.Məmmədov bir neçə kəndin, habelə əsir düşmüş bir neçə həmyerlisinin əsirlikdən azad edilmə-

Füzulim mənim 22-23 avqust. O günləri xatırlayıram

sində əsil qəhrəmanlıq göstərmişdir. S.Məmmədov 1992-ci il aprelin 1-də Məlikcan kəndi ətrafındakı döyüşlərdə hər birində 10 Erməni yaraqlısı olan 15 postu qumbara ilə partlatmış, özü də şəhid olmuşdur. Bakıda, şəhidlər xiyabanında dəfn olunmuşdur.

Pəhlivan Əhliman oğlu Fərzəliyev. 1958-ci il sentyabrın 27-də Qobu Dilağarda kəndində anadan olmuşdur. 1986-cı ildə Orenburq politexnik Universitetini bitirmişdir. Vətənin çətin günlərində silaha sarınan Pəhlivanın komandiri olduğu tağım Xələfə kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə bir Erməni batalyonunu və düşmənin küllü miqdarda döyüş sursatını məhv etmişdir. 1992-ci il aprelin 11-də qəhrəmanasına həlak olmuşdur. Doğulduğu Qobu Dilağarda kəndində dəfn olunub.

Faiq Qəzənfər oğlu Rəfiyev. 1955-ci il fevralın 29-da Saraciq kəndində anadan olmuşdur. 1973-1975-ci illərdə hərbi xidmətdə olan Faiq 20 yanvar hadisələrindən sonra vətənə qayıdıb bir müddət Xocavənd rayonunda saho müvəkkili işləmişdir. Olduqca qorxmaz və cəsarətli bir igid olan Faiq Axullu, Tuğ, Qaradağlı kəndlərində gedən döyüşlərdə əsil qəhrəmanlıq göstərmişdir. Düşmənin xeyli miqdarda canlı qüvvəsini və hərbi sursatını məhv etmişdir. 1992-ci il yanvarın 10-da Koçboy kəndinin Erməni quldurlarından təmizlənməsi zamanı qəhrəmanasına həlak olmuşdur. Doğulduğu Saraciq kəndində dəfn edilib.

Elxan Qaçay oğlu Zülfüqarov. 1954-cü il iyunun 29-da Füzuli şəhərində anadan olmuşdur. Hərbi xidmətdən sonra bir müddət Novosibirski şəhərində milis işçisi kimi çalışan Elxan Qarabağ hadisələri başlayanda Azərbaycanca qayıdıb könüllü olaraq orduya gədir. Bacarıqlı kəşfiyyatçının məşəhətləri və köməyi ilə keçirilmiş əməliyyatlarda çoxlu Erməni qulduru məhv edilmişdir. 1994-cü il yanvarın 5-də Şükürbəyli kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə düşmənin xeyli canlı qüvvəsini məhv edən Elxan özü də elə həmin gün qəhrəmanasına həlak olmuşdur. Bakıda şəhidlər xiyabanında dəfn olunub.

Bəşir Bəylər oğlu Korimov. 1976-cı il fevralın 2-də Füzuli rayonunda anadan olmuşdur. 1995-ci ilin mart hadisələrində Azərbaycan dövlətçiliyinin əleyhinə çıxan silahlı dəstələri zərərsizləşdirdən zaman həlak olmuşdur. Azərbaycanın ən gənc Milli Qəhrəmanı olan B.Korimov Bakıda şəhidlər xiyabanında dəfn olunub.

Rasim Səxavət oğlu İbrahimov. 1962-ci il aprelin 18-də Bakı şəhərində anadan olmuşdur. bir müddət C.Naxçıvanski adına Hərbi məktəbdə təhsil aldıqdan sonra Sovet qoşunlarının tərkibində Almaniyağa hərbi xidmətdə olmuşdur. 1988-ci ildə Füzuli rayonunun cəsur oğulları ilə birlikdə özünümüdəfiə batalyonu yaradan Rasim, elə həmin il Tuğ kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə onlarla erməni yaraqlısını məhv edir. Cəsur komandir mühasirəyə düşmüş döyüş yoldaşlarını xilas edərkən özü mühasirəyə düşür. Ermənilərə qarşı uzun müddətli mübarizədən sonra əsir düşmək istəyən 1992-ci il iyunun 26-da özü öz qumbarası ilə özüni partladır. Bakıda şəhidlər xiyabanında dəfn olunub.

Kiçik bir məqalədə Milli qəhrəman adına layiq görülmüş, torpaq uğrunda şəhid olmuş füzulilərin bir neçəsinin adını çəkdim. Çox yaxşı ki, respublikamızın, eləcə də rayonumuzun tanınmış qələm sahibləri bu qəhrəmanların əksəriyyətinin igidlikləri haqqında olduqca maraqlı televiziya filmləri çəkmiş, sanballı ockerlər yazmış, kitablar çə etdirmişlər. Torpaq uğrunda canından keçmiş fədailər haqqında bu cür maraqlı yazıları oxuyan məktəblilər də, tələbələr də, ömrünün çoxunu yaşayan ağsaqqallar da vətən yolunda silaha sarınmağa hazır olduqlarını yazırlar.

Lələtəpə uğrunda gedən döyüşlərdə neçə Füzulili şəhid oldu. Onların hamısının vətən uğrunda ki xidmətləri Möhtərəm Prezidentimiz tərəfindən layiqincə qiymətləndirilib.

O vaxt Lələtəpədə şəhid olmuş həmkəndlimiz Elnur Əliyev haqqında **"Əsir düşmüş Dədəlinin şəhid oğlu"** adlı bir məqalə yazıb gələtdə dərc etdirdim. Komandiri olduğu əsgərləri qorumaq naminə özünü düşmənin qumbarasının üstünə atan Elnurun digər keyfiyyətlərini də göstərdim. Əs sonra oxuyucularım, xüsusilə gənclərdən çoxlu məktublar aldım.

Səkkizinci sinifdə oxuyan 11 oğlan göndərdikləri məktubda yazırlar ki, "Biz hər gün dərs başlayanda Dövlət himnindən sonra Elnurun adını çəkir, ona rəhət deyirik. Hərbi xidmət gedəndə vətənə Elnur kimi xidmət edəcoyimizə and içmişik..."

Sankt-Peterburqdakı Rusiya Prezidenti Yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının tələbəsi Ulviyyə Qurbanova yazır ki, mən əslən Füzulinin Ayrbasanlı kəndindəyəm. Validenylərim erməni təcavüzü nəticəsində Füzulidən qaçıb Sankt-Peterburqa gəlirlər. Mən bu şəhərdəki 180 sayılı məktəbi qızıl medalla bitirib Akademiyaya qəbul olmuşam. Lələtəpədəki qələbəmizi əsindəndə evimizdə neçə gün bayram ələdik. Rəfiqələrim evimizə gəlib atama, anama göz aydınlığı verdilər. İstərdim ki, bu göz aydınlığı Füzuli azad olunanda verilsin. Mən Füzulini görməmişəm. Amma təəssüvrümdə Füzuli mənim üçün dünyanın ən gözəl şəhəridir, cənnətin bir güşəsidir. Lələtəpə uğrunda gedən döyüşlərdən sonra doqıq inanıram ki, Lələtəpəni azad edənlər tezliklə Füzulini də azad edəcəklər. Onda tələbə yoldaşlarımı da götürüb ata yurdum, baba yurdum, doğma Füzüliyə gələcəm.

Mətləbdən uzaqlaşmaq üçün onu deyim ki, "Quruçay" Cəmiyyətinin əsas məqsədi hər kəsin əlinə olan imkanndan istifadə etməklə Füzulini qorumaq, oradakı imkansızlara kömək etmək idi.

...Ermənilər Qacarı işğal edəndə Bakıdan bir neçə tanınmış ziyalı ilə Füzüliyə getdik. Axtı, Qacar yaxşı qorunurdu niyə?... Dedilər ki, bir neçə gün öncə Qacarı qoruyan özünümüdəfiə batalyonunun komandiri dəyişdirilib. Bir də onu dedilər ki, guya patron çatmayıb. Bakıya qayıdan kimi o vaxt Bakıdakı hərbi zavodların birində direktor işləyən rəhmətlik Tofiq Əzizovun *(sonralar o bir müddət Baş Nazirnin müavini işlədi)* yanına getdim. Cəmi iki gündən sonra Aşberon rayonundakı Məmmədli şüüclüklə saxvonzunun direktoru Əli Əliyevin verdiyi məşınla Füzüliyə küllü miqdarda patrən göndərdik. Getdi, çatdı, amma neçə oldu, sonu bilinmədi...

Cəbhələrin hakimiyyəti dövründə Bərdədə yük maşınlarının üzərinə kустar üsulla da olsa "qrad" silahlı yığırdılar. Bu işlə məşğul olan nazirin yanına gedib Füzuli cəbhəsinə heç olmasa iki "qrad" göndərməsini xahiş etdim. Bir xeyli sakitcə dayanıb üzümə baxdı. Sanki bu işi kimdən eşitdiyimi öyrənmək istəyirdi. Sonra da: məşın göndərsənlər yığıb verərlər - dedi.

Əslən Horadiz kəndindən olan, o vaxtlar Göyçay rayonunun prokuroru işləyən, olduqca vətənpərvər və yaqğıkeş bir insan olan Aydın Mahmudovla Bərdəyə getdik. Bu işlə bilavasitə məşğul olan adamı tapıb fikrimizi bildirdik. Cavabı qərribə oldu: Nazir deyib ki, onlara silah versəniz gəlib sizi yerinizdə ...

Bərdədə və o tərəflərdə böyük hörməti olan, hələ kolxozda adı işdə çalışdığı illərdən tanıdığım və ailəvi dostluq etdiyimiz Bərdə pambıqtemizləmə zavodunun direktoru Aydın Əhmədov cətinliklə də olsa öz vəsaiti hesabına aldığı məşının üstünə "qrad" qurğusunu yığdırdı, Milli Məclisin o vaxtkı deputatı Aydın Cəfərovun sürücüsü ilə Füzüliyə göndərdik. Getdi, çatdı, amma sonrakı aqibəti bilmədim.

Sonralar Bərdə rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı işləyən rəhmətlik Aydın müəllim o günləri həmişə çox böyük kədərlə yada salıb: Əgər mümkün olsaydı, yəni, satsaydılar o silahdan üçünü alardım, birini adəmşın Aydının adı ilə, birini kolxozda adı mexanik işləyəndən bu yana aramızda yaranmış təmənnəsiz və sədaqətli dostluğumuzға görə sonin adınla Füzüliyə göndərdədim. O, min bir minnətlə aldıgımız "qradı" Rüstəm Səfərolıyevin ruhuna hədiyyə elədim deyirdi. O da yadımdadır ki, o vaxt Aydın müəllim haradansa tapdığı təbəşirlə qradın trubalarını birinin üstünə "R.Səfərolıyevin xatirəsi üçün. Bərdəlilərdən" yazdı.

Özü Füzulidən olmayıb Füzuli üçün böyük canıyananlıqla qağı göstərən bu cür qədirləbən insanların bəzilərinin adlarını çəkməklə üstündən 30 il keçsə də onların xidmətlərinin unudulmadığını bildirmək istəyirəm. Belə misalları çox çəkmək olar. Füzulinin unla, çörəklə fəsiləsiz və həm də bəl-bəl təmin olunması bir müddət Yevlax şəhər-rayon icra hakimiyyətinin başçısı işləyən, jurnalist dostum Ramiz Əhmədovun, Taxıl Tədarükü naziri Zakir Abdullayevin xüsusi xidmətləri olmuşdur.

Yaxşı deyirlər ki, qonşu payı ilə ailə saxlamaq olmaz. Kimlərinse köməyi, qağısı öz yerində, o vaxt Füzulinin qorunması üçün ən böyük ağırliq elə Füzulilərin özələrinin üstünə düşürdü. Elə bu məqsədlə yaradılan "Quruçay" Cəmiyyətinin gördüyü işləri saymaq qurtarmaq olmaz. Övladının toyu üçün manat-manat yığıdğı pulu, qara gün üçün topladıqlarını bu məqsədlə qorunmağa qoyanların sayı hesabı yox idi. Məşını satıb silaha verənlər də oldu. Amma görülen bütün bu tədbirlərin, çəkilən bu zəhmətin nəticəsi olmadı.

...1993-cü il avqustun 17-si idi, işə yeniccə gəlmişdim, *(onda Milli Məclisdə vətəndaşların qəbulu və müraciətləri ilə iş şöbəsinin müdiri işləyirdim)* əslən Cəbrayıldan olan, Respublikanın keçmiş Baş Prokuroru, vətəninə və xalqını ürəkədən seven, yaxın dostum Murad Babayev zəng etdi. Salam-kalamdan sonra bir-bəşə mətləbə keçdi. "Deputat Əli Həsənovla bir yerədayı *(Respublika Baş Nazirinin sabiq müavini işləyən Əli Həsənov. O da Cəbrayılıdır)*. Bizim dəqiq məlumatımız var. Ermənilər hazırlaşşıblar. Bu gün sabah Füzulini də, Cəbrayılı da işğal edəcəklər. Sözümləy cənab Prezidentə çatdır. *(onda Heydər Əliyev cəmi idi ayı idi ki, Milli Məclisin sədr seçilmişdi)*. Elçibay qaçdıqına görə Prezidenti o əvəz edirdi" Murad müəllim daha heç nə demədi. Əs sonra yenidən zəng edib: sən Prezidentə müraciət hazırla, biz də gəlirik - dedi.

Füzuli, Cəbrayıl rayonları ağsaqqallarının, ziyalılarının, deputatların adından müraciət hazırlayıb elə həmin gün Heydər Əliyevə çatdırdım. Müraciətdə rayonların müdafiəsinin zəif təşkil olunduğunu, özünümüdəfiə batalyonlarının əlaqəsizliyini, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarında işləyən bəzi rəhbər işçilərin səriş-təsizliyini, xalqın onlara inanmadığını, adamlar arasında xoşagəlməz və qorxu xofu yaradan şayələr yayıldığını göstərmişdik.

Səhəri gün, avqustun 18-də saat 12:00-da Heydər Əliyevin yanında Respublika rəhbərlərinin iştirakı ilə xüsusi müşavirə keçirildi. Təqribən bir saatə qədər, dayanmadan, ayaq üstə, əsəbi halda danışan Heydər Əliyev çoxlarını ona düzgün məlumat verməməkdə günahlandırdı. Respublika Nazirlər Kabineti sədrinin birinci müavini, Milli Məclisin indiki deputatı Vahid Əhmədov başda olmaqla Dövlət komissiyası yaradı. Komissiyanın tərkibində Vahid Əhmədovdan başqa Baş Nazirin daha bir müavini, sonralar uzun illər Respublika Müdafiə Naziri işləyən Səfər Əbiyev, Respublika Rabitə Naziri Sirus Abbasbəyli, Respublika Səhiyyə Naziri Rahim Hüseynov və digər bir çox vəzifə sahibləri ilə yanaşı Füzuli rayonundan olan deputatlar, Aslan Mehdiyev, Aydın Cəfərov, akademik Arif Quliyev və mən də var idim. Heydər Əliyev elə bu gün rayona, Füzüliyə, Cəbrayılə getməyi, axşama, ən azı sonrakı gün ona doqıq məlumat verməyi tapşırıdı *(Əlkə Prezidenti elə həmin gün də Nəbi Muxtarovu Füzuli rayon İcra Hakimiyyətinə başçı təyin etdi, onu təqdim etməyi də Vahid Əhmədova tapşırıdı)*. Müşavirə qurtaranda rəhmətlik Afeyəddin Cəlilov mənə yaxınlaşb: sən gözle, Füzüliyə yeni başçı təyin olunasan, onun səndələrinə götür, Səhiyyə Naziri Rahim Hüseynovun vertyoutu ilə gedərsən - dedi.

Şəxsiyyətinə böyük hörmət bəslədiyim, yüksək təşkilatçılıq qabiliyyətinə malik olan, insanları bir məqsəd uğrunda səfərbər etməyi bacaran Nəbi Muxtarovu lap gənc yaşlarından, hələ Rayon Komsomol Komitəsinin Birinci katibi işlədiyi illərdən tanıyırdım. Sonra bir müddət kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan Nəbi müəllimi rəhmətlik Yunis Rzaevə Dövlət Üzümçülük və Şorabçılıq Komitəsi sədrinin müavini vəzifəsinə getirdi. Son vaxtlar isə Qaçqınlar və Məcburi Köçkünlərlə İş Üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini işləyirdi. Onu da deyim ki, hələ bir neçə gün əvvəl Afeyəddin Cəlilov Nəbi Muxtarovla əlaqədar mənimlə danışıb fikrimi soruşanda "Nəbiddən başqa heç mən ki işi bacarmaz" demişdim. Bu doğrudan da belə idi. O çətin günlərdə bir növ rəhbərliyə inanmı

itirliydı bir vaxtda Füzulidə rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsini ancaq və ancaq Nəbi müəllim idarə edə bilirdi. Nəbi Muxtarovun adını çəkib haqqında xoş sözlər deməklə o ağır illərdə Füzulidə müxtəlif vəzifələrdə işləmiş, Füzulinin bir çox kəndlərinin qorunub saxlanmasıda və sonralar işğaldan azad olunmasında xüsusi xidmətləri onların əməyini azaltmaq fikrində deyiləm. Onların hamısı, idarə rəhbərindən tutmuş adı taksi sürücüsünə kimi, bütün insanlar öz imkanları daxilində müəyyən işlər görmüşlər. Bu gün Horadizin müasir şəhər kimi formalaşmasında və digər bir çox işlərin görülməsində, rayonun iqtisadiyyatının yüksəldilməsi üçün çox vacib olan bir çox problemlərin həllində Alı müəllimin özünə məxsus payı var.

...Qaraxanbəyli kəndində görüşdüyümüz, iki gün əvvəl: "...siz Füzulidən arxayın olun, Füzulini özünüz qoruyacağıq" deyənlərin hamısı, polis işçiləri də, hərbiçilər də, icra hakimiyyətinin rəhbərləri də şəhərin Ermənilər tərəfindən işğal olunduğunu dedilər. Ona görə də yeni icra başçısının təqdim etmə mərasimini Qaraxanbəyli kəndində, saxvoz idarəsində keçirdik. Nəbi müəllim adı olub özü olmayan rayonun icra başçısı oldu. İclasın sonunda bizə yaxınlaşan, o vaxt Füzulidə çörək zavodunun direktoru işləyən qaradışın Tahir Quliyev çox qətiyyətlə: "Bu gün şəhər mən şəhərdə olmuşam, Füzuli işğal olunmayıb. Bu şayəni kimlərsə təxribat kimi yayıblar" - dedi. Onun qətiyyətlı fikrinə inanən Vahid müəllim də qəti qərar qəbul etdi. Məşınlara minib Füzuli şəhərinə getdik.

Vahid müəllim ilk əvvəl şəhərlə tanışlığa başladı: Çörək zavodunun yanından keçib mərkəzi xəstəxanaya baxdı, keçmiş Lenin küçəsi ilə birbaşa vayonkomatın dikinə qaldı, oradan da geri dönbüb köhnə klubun yanından Horadiz yoluna keçdi, dəyirmanın yanından yuxarı qaldı. Füzuli həmin Füzuli idi. Şəhərin qaməti hələ pozulmamışdı, ağırliqdan qanadları əyilmiş rəngəbərgə meyvə ağaclarının düzüümü, elə o illərdəki kimi yaraqlı idi. Hər tərəfdə böyük və cəmsıxıcı bir sakitlik, daha doğrusu insansızlıq hökm sürürdü. Bəzi heyvətlərdə sahiblərinin tutub apara bilmədikləri toyuq-cücənin səsi eşidilirdi. Şəhərin çaya yana hissəsi çöl qşaları ilə dolmuşdu. Ala saxsağan, qara qarğa, bayquşlar, nə bilim adını bilmədiyim neçə rəngdə, neçə qırd quşlar küçələrdə meydən salayırdı.

Geri qayıdan Vahid müəllim İcra hakimiyyətinin tayba-tay açığı qapılardan birbaşa ikinci mərtəbəyə qaldı. Başçının təz basması otağında kiçik bir müşavirə keçirdi. Telefon-teleqrafın işləməsi üçün komissiyanın üzvü, Rabitə naziri Sirus Abbasbəyli, xəstəxananın fəaliyyətinin bərpası üçün Səhiyyə naziri Rahim Hüseynova, Müdafiə Nazirliyinin qorraqah reisinin müavini Səfər Əbiyevə, Daxili İşlər Nazirliyinin nümayəndəsinə lazımi tapşırıqlar verdi.

Verdiyi tapşırıqların yerinə yetiriləcəyinə özü də inanmayan Vahid müəllim bəlkə də əsəblərini sakitləşdirmək üçün sən istədi. Onda küçələrdəki borulardan da, elə icra hakimiyyətinin binasındakı borulardan da də axarı ilə sən gəlirdi. Səhv etmərsə Aslan Mehdiyev suyun "Qarabulaq"dan götürilməsini məşəhət gördü. Çünki Füzüliyə gələn suyun mənbəyi ermənilərin əlində olan kəndlərdə idi.

"Qarabulaq" *(suyu qara kimi soyuq olduğuna görə bir vaxtlar ona "Qar bulaq" da deyiblər)*. Şəhərlə Fialetovka kəndinin arasında Çərəkən çayının üstündə salınmış tağı körpünün yanında çağlayan bu bulağın kimi tərəfindən, nə vaxt qazılıb səliqəyə salındığını, bəlkə də tapıldığını heç kim bilmir. Həmiyə o məlumdur ki, indiki Füzuli şəhərinin ilk sakinləri məhz bu bulağın ətrafında yerləşiblər. Görünür elə buna görə də Füzulinin ilk adı Qarabulaq olub. Sonralar Ruslar Azərbaycanca köçürüldəndə indiki Fialetovka (Malaqların) kəndinin sakinləri də bu bulağın yaxınlığında məskunlaşıblar və o vaxt onları çoxluq təşkil etdiklərinə görə ora Malaqlar adlanıb. Yeri gəlmişkən deyim ki, 1903-cü ildə Tiflisdə çap olunmuş "Cənubi Qafqaz" adlı xəritədə indiki Füzulinin adı Qaryagin (Qarabulaq) kimi göstərilib. 1959-cu ildə isə əbədi cənnət olan keçmiş Karyaginə böyük şairimiz Füzulinin adı verilib.

...Adamlar Qarabulağa sən dalınca gedəndə mən də bulağın yolunu göstərmək adı altında Vahid müəllimdən icazə əlb Səfər Əbiyevlə *(sonralar o, uzun müddət Respublika Müdafiə Naziri işlədi)* şəhərə çıxdıq. Şagird yoldaşlarımız, doğmalarının hələ sükülib dağılmamış gələcək xarabalıqlarına baş çəkdim. Bazarı keçib 8-10-cu siniflərdə oxuduğum Nətovan adına məktəbə çatdıq. Burada da lal sükut hökm sürürdü. Qapılar bağlı idi. Pəncərədən keçib düz üç il bezar saldıgım ikinci mərtəbənin küncündəki sinif otağına girdim. Hər yerdə lal bir sükut hökm sürürdü. Elə bil ki, elə bu saat zəng çalınacaq, yəndə də dərs başlayacaqdı. Üçcə dəqiqədə bu sinifdə mənə dərs deyən müəllimlərin hamısı - Barat müəllim, Gəncəli müəllim, Zəhrə müəllimə, Məhpərrə müəllimə, Nailə müəllimə, Mamed müəllim, bir partada oturdugum rəhmətlik Seyid Əşrəf *(onun məzarı Xırdalan qəbiristanlığının lap yaxarısında yerləşir, ümumxalq ziyarət-gahıdır)*, Elza Heydərova, Roza Hüseynova, Mərzəyə Axundova, Millət Quliyev, Rəhman Hüseynov, Amil Məmmədov, Cəmiyyət Vəliyev və daha kimlər gözələrimin önündə andlandı, Ana haqqında, vətən haqqında, oxumaq, öyrənmək haqqında müəllimlərimin dedikləri hikmətli sözlər qulaqlarımda cingildədi. İri qara lövhəyə "Biz qaçıdaacağıq!" yazıb otaqdan çıxdım.

Geri qayıdıb Çərəkən çayını keçdik. Köhnə klubun yanından bir az yuxarıda məscidin üstündə görkəmli xanəndə, böyük muğam ustası Ağabala Abdullayevin həyatına girdik. Daha nə onun saqrə qülüştü, nədə ki, "zəbul" üstündə inləyən səsi eşidilmirdi. ...Böyük xahiş-minnətdən sonra Generalı rayon mərkəzinə bitişik olan kəndimizə, - Dədəliyə getməyə razı saldım. Getdik. Amma ça bilmədik. Şəhərin qurtaracağında Dədəlinin giroəcəyindəki iki qəbiristanlığın arasında qalxanda sağ tərəfdəki şorab zavodundan ermənilərin texnikasının səsi eşidildi. Səfər müəllim qətiyyətlə: Burdan o tərəfə getmək olmaz - dedi. Birco onunla razılaşdıq ki, heç olmasa....

Öyilə-öyilə kəndimizin qəbiristanlığına girdim. Daşların arasından addlayıb mənim üçün cəsarət və layiqət simvolu olan, bütün dədəlilərin baba deyə dinirdiyi Nəriman babamın, atamın, anamın, qardaşımın

və digər dədəlilərin qəbir daşları arasından bir ovuc torpaq götürüb dəsmalıma büktdüm. Şəhidlərin qəbrinə yaxınlaşmaq istəyirdim ki, dalbadal açılan iki güllə Çingiz Sadiqovun qəbrinin yanında torpağı göyə sovurdu...

Çingiz Sadiqovu kənddə hamı Fətullahın kiçik oğlu kimi tanıyırdı. Keçən əsrin əvvəllərində dimimizi təhçir etdiyinə görə iki ermənin güllələdiyi üçün elindən, obasından qaçaq düşən Fətullah kişi elə sovet hakimiyyətinin ilk illərində də bir müddət qaçaqçılıq etmişdir. Vəten dara düşəndə atasından qalan qoşalüləni götürüb müdafiə batalyonuna qoşulan Çingiz atası kimi daqıq güllə atan, qorxmaz bir oğlan imiş. Uzun müddət onunla birlikdə vuruşan Alim Fərəcov deyir ki, "komandir hansı tapşırığı versə Çingiz hamıdan qabaq əlini qaldırdı. Hər dəfə də zarafatla: məktəbdə pis oxumuşam, heç bir dərstdə əlimi qaldırmamışam. İndi onun əvəzini çıxıram - deyirdi. Çox sərrast atıcı idi. Quşu, daha doğrusu erməninə gözündən vururdu. Ana görə də batalyonda hamı ona snayper Çingiz deyirdi. Elə özü də düşmənin snayperi ilə qətlə yetirildi..."

Axşamlar kənddəki özünümüdəfiə batalyonunda növbə çəkən Çingiz gündüz müəyyən tapşırığı yerinə yetirərək Füzuli-Qırmızı bazar yolunda Ermənilər tərəfindən güllələndi. O, Dədəlilərdən müqəddəs şəhidlik adına yüksələn ilk gənc idi. İndi onların sayı çoxdur, lap çox.

Dəsmalıma бүküб getirdiyim o bir ovuc torpağı neçə ildir ki, Dədəlisiz dünyasını dəyişən Dədəlilərlə çimdik-çimdik paylayıram. Üç ay əvvəl 97 yaşlı Mürşid kişinin "torpaq payını" verəndə: "Kaş bu kişi Dədəlisiz dünyasını dəyişən axırncı Dədəli olsun" - dedilər. Amma axırncı olmadı. Bu yaxınlarda o vaxt biz Füzüliyə aparan qardaşın Tahirə də Dədəlidən götürdüyüm torpaqdan bir çimdik pay düşdü. Füzulilərin bizim çörək təhənnüz dediyi *(o, ən çətin illərdə Füzuli çörək zavodunun direktoru işləmişdi)* Tahirə də itirdik. Qəfil ölüm onu yaxalayanda yanındakılara: Öl-səm üzümü Dədəliyə tərəf basdırın. Mənim Qibləm Dədəlidir - demişdi.

Elə bu dəfn mərasimində eşitdim ki, Dədəlilər müqəddəs arzularına yetişib, kəndə qayıdanda kənddən şəhidlik zirvəsinə yüksələn igidlər və bir də dünyasını Dədəli həsrəti ilə qürbətə dəyişən Dədəlilərin xatirəsinə əbədiləşdirmək üçün Kəhrizin üstündəki o məğrur çınarın qanadları altında əsrin faciəsini əks etdirən bir abidə-muzey uralmaq fikrindədirlər. Ona da dedilər ki, bu abidə muzeyə qoymaq üçün Dədəlisiz dünyasını dəyişən hər bir Dədəli qaçqının saçından bir çəngə kəsib muzey üçün saxlayırlar...

Zülmət gecədən sonra günəşli səhənin açılacağı labud olduğu kimi Erməni işğalçılarının torpaqlarımızdan qovulacağı o gün də labuddur. İnənəm ki, o gün tezliklə gələcək. Bütün qaçqınlar və məcburi köçkünlər doğma kə

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

... Telefonuma zəng gəlir. Açıram. Nəmət Veysellidi. Özü-nəməxsus şəkildə həmşəki həlim səslə deyir:

- Əbülfət, bəy zəng vurmuşdu, Bakıdadı. Həmin yerdə axşam saat yeddiddə bizə qonaqlıq vermək istəyir. Vaxtın varmı?

Mən də Nəmətin xəbərinə elə həmişə olduğu kimi birbaşa cavab verdim:

- Bəy dediyin nədi, bəyənmədiyini nədi? Çağırıbsa, getməliyik, lap yağımız daşsa dal...

Bu cür zənglər çox olub. Hətta bir dəfə iş yoldaşım, dostum Rüstəm də dəhlizdə gülə-gülə mənə dedi ki, qardaşın gəlib, deyir həzirləşsin. Mən də bildim ki, söhbət kimdən gedir. Ona görə tənbellik etmədən gənc dostumuz Şəmxalın da qulağına pıçıldadım ki, hazır ol, gedirik məclisə. Və onda mən ilk dəfə Şəmxalı ona təqdim etdim. Görüşmədən sevinirdi. Çünki onun yazılarının "Ədalət"də çap olunan nümunələrinə Şəmxal həmişə yaxşı dizayn verirdi və bu da onun həmişə ürəyinə olurdur. Çünki o, səliqə-səhmanın, təmizliyin xəstəsi idi. Hətta rayonlarda da görüşəndə axtarır ən səliqəli yeri tapardı. Orda çay içməyi, çörək kəsməyi xoşlayardı. Yadımdadı, bir dəfə Ağcakənddə ailəmlə dincəlirdim. Hardansa xəbər tutmuşdu. Gördüm telefonuma zəng vurur. Hər zəngimdə də sözü bu cür başlayırdı:

- Qağa, haralardasan, nə iş görürsən?

... Və bunun ardınca da Ağcakənddə olanda dedi ki, gəlib Yevləxdən keçmişən, heç deməmişən, bu ağsaqqal haralardadı, nə işlə məşğuldu. Cənin sağ olsun, sən deməmişən, amma mən durub gəlmişəm Ağcakəndə. Ailəni də götür, gəl çayın qırağına, birlikdə çörək kəsək, hal-əhval tutaq bir-birimizlə.

ÖMRÜMDƏN KEÇƏN ATLI

Barəsində xatirə yazmaq çox ağırdı

Durub gəldim görüşünə. Həmişəki kimi səliqəli bir süfrə açılmışdı. Özü də qarşısında çay, çayı seyr edirdi. Öpüşüb-görüşdük. Dönüb sağa-sola baxdı. Bildim ki, uşaqları gətirmədiyimə işarə vurur. Vəziyyətdən çıxmaq üçün dedim:

- Uşaqlar böyütkən yığmağa gedib. Evi mənə tapşırıbmışdılar, mən də görüşmək üçün yanına tələsdim.

Başını buladı. Hiss etdim ki, narazı qaldı. Amma yavaş-yavaş söhbət şirinləşdi. Az qala 4-5 saat fələkdən zaman oğurladı. Özü-müzdən, mətbuatımızdan, yazı-pozularımızdan danışdıq. İçimdə qalan bir sualın cavabını almaq üçün soruşdum:

- Çay kənarında bir-birindən yaraşıqlı yerlər var, niyə buranı seçmişən?

- Ay Əbülfət, düz deyərsən, yer çoxdu, xidmət də istədiyini qədərdi. Amma bu süfrəyə bax, onun təmizliyi, qab-qacağın adamın üzünə gülməyi, xidmətinin səliqəsi... Bax, bunlar əsas şeydi. Onsuz da pulumuzu veririk, qoy səliqəli yerdə oturaq da, bunun nəyi pisdidi? ... Bu xatirəni ona görə dilə gətirirəm ki, ustad sənətkarımız, mətbuatın özünəməxsus simalarından biri olan, imzasını 10 illərdi ki, Azərbaycan oxucusuna sevdirmiş Əməkdar jurnalist, yazıçı-publisist Ziyəddin Sultanov Bakıda da səliqə olan yerlərdə uzaqdu, hətta bir stəkan çay içmək üçün də!

Qayıdıram xatirələrimə. Orta məktəbdə oxuyurdum. Sözsə-jurnal vermişdim. O zaman qəzet-jurnal barmaqsağı idi. Və mən dövrün ən kəsərlili silahı olan mətbuatın, xüsusilə "Kommunist" qəzetinin adamlar arasındakı nüfuzunu, insanların ona güvənini addımbaşısı hiss edirdim. Bu qəzetin sayılıb-seçilən imza sahiblərindən biri də o vaxtlar indiki dildə desək, ofisi Xankəndində olan Ziyəddin Sultanov idi. Necə deyərler, gözlerimin şahidiyəm. Onun doğulduğu

Tuğ kəndinə, o vaxtkı Hadrud rayon mərkəzinə gəlişini dəfələrlə görmüşəm. Rayonun, kəndin erməni rəhbərləri "Kommunist" qəzetinin bölgə müxbiri Ziyəddin Sultanovun adı gələndə ayaqda dururdular. Bu mənə qürur verirdi. Çünki başqa vaxtlarda özlərini

"əjdaha" sayan bu diğalar Ziyəddin Sultanovu görəndə el tulasına dönürdülər. Bununla necə fəxr etməyəsen? Və mən də "Kommunist"ın səhifələrində onun replikalarını, məqalələrini, qərclərini oxuyanda zövq alırdım. Xüsusilə, hazırladığı tənqidi materialları bir-nəfəsə oxuyurdum.

Ən böyük arzularımdan biri Ziyəddin müəllimlə tanış olmaq istəyi idi. Heyət elə gətirdi ki, bizim yollarımız məhz Dağlıq Qarabağda kəsişdi. Kənardan-kənara tanıdığım Ziyəddin Sultanovla 1988-ci ilin fevralında Xankəndində görüşdük. Bu görüş 2020-ci ilin avqustuna kimi dipdiri idi, canlı idi. Çünki biz telefonla söhbətələşəndə, üz-üzə gələndə mütləq o günü xatırlayırdıq, o günü yenidən həyata qaytarırdıq...

Qarabağ hadisələrinin ağır məqamlarında Ziyəddin müəllimlə Ağdamda, Füzulidə, Cəb-

rayılda, Zəngilanda dəfələrlə görüşdüm. Sonuncu dəfə onunla Zəngilana birlikdə getdik. Yol boyu baş verən hadisələrdən, proseslərin inkişafından və bir də təbii ki, mətbuatımızdan söhbət etdik. Sonra ailələrimizin durumunu dilə gətirdik. Məni

yazını yazmağa qərar verəndə o xatirələr, o sözlər yaddaşımda təzələnilir. Mən hardan başlayıb, harda qurtaracağımı bilmədiyimdən dolaşıq düşən fikirlərin içərisində aciz qalıram. Lap son xatirəmiz ikillikdə oturub içdiyimiz çaydı. Özünün xəbəri olmadan söhbətə tutmuşdum. Sonra bunu müsahibə kimi "Ədalət"də çap etdim. Həmin söhbət zamanı cavan bir oğlan yaxınlaşdı Ziyəddin müəllimə. Əl uzadıb mənə də salam verdi. Ziyəddin müəllim dedi:

- Kürəkənimdi, sənin qohumlarındadı, Xocalıdandı.

Həqiqətən kürəkəni ilə söhbətələşəndə xalam uşaqlarıyla yaxınlığını öyrəndim. Və mən də zarafatla dedim:

- Ziyəddin müəllim, bizi sına-yıb necə etibarlı olduğumuzu bildiyinizə görə, yaqın bu qohumluğa razı olmusunuz!

Təbii ki, o da gülə-gülə dedi:

- Kürəkənim olduğuna görə demirəm, çox ağıllı, təbiiyətli oğlandı.

... Onun ölüm xəbərini eşidəndə bir anlıq heç nə deyə bilmədim.

Hətta dostum, həmkarım, Ziyəddin müəllimin qayını Rüstəmə də başsağlığını çatdırmaq gücümü itirdim. Çünki adam ömrünə, gününə, ürayinə hopmuş şəxslərin bir gün qopub gedəcəyini biləsə də, ancaq buna inanmır, inanmaq istəmir. Mən də Ziyəddin Sultanovun ömründəki Qarabağ atışmasının bir gün çaparaq gedəcəyinə inanmamışam. O məqama kimi ki, həmin günün axşamı Nəmət Veysellə zəng vurdu mənə:

- Ay Əbülfət, bəy bizi qoyub getdi...

Bəli, bu, əbədi ayrılığın başlanğıcı oldu. İndi Ziyəddin Sultanov Tanrı dağıhındadı, əbədi ünvanındadı. Mən iş burda... onun barəsində xatirələrimin bir hissəsini adda-budda bilgisayara diqtə edirəm. Yazdıqlarımı diqtə edə-ədə də onun dünyasını dəyişməsinə inanmamağa çalışıram. Amma, əfsus!...

Ruhu səmələrdə pərvaz edən Məleykə Səmə: "Qarabağın azad olunacağı gün...!"

Qarabağ müharibəsinin ilk günlərində həkim-cərrah olaraq ermənilərlə döyüşlərdə yaranmış yüngüllərlə Azərbaycan əsgərini ölümdən qurtaran birinci dərəcəli tibb xidməti kapitanı, "Azərbaycan bayrağı" ordenli Məleykə (Səmə) Əhmədovanın bu gün anım günüdür.

Adalet.az xəbər verir ki, kapitan Məleykə Əhmədova 1957-ci ildə Qərbi Azərbaycanın Loru mahalının Allahverdi (Tuman-yan) rayonunda anadan olub. Azərbaycanın azadlığı, müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda gedən mübarizəyə 1988-ci ildə qoşulub. Döyüş bölgəsindəki fədakarlığına, tibbi xidmətin təşkilində xüsusi xidmətlərinə, torpaqlarımızın erməni işğalından müdafiəsində göstərdiyi şəxsi şücaətinə və igidliyinə görə "Azərbaycan Bayrağı" ordeni, "Qüsursuz xidmətlərə görə", "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının 10 illik yubileyi" medalları ilə təltif olunub. "Məleykə Səmə" imzası ilə 20-dən artıq kitabı çap olunub.

üzərində pərvaz edir. İntiqam alacağımız günü, Qarabağın azad olunacağı günü gözləyir. Qarabağın azad olunması üçün ölimizdən gələnə etməliyik. Kimlərsə gəlib bizim torpaqlarımızı azad etməsinə inanmaq sadələşlvük olar. Savaş əmrinə həmişə hazır

olmalıyıq". Hazırda Məleykə Əhmədovanın pax ruhu da ikinci torpaqlarımız üzərində pərvaz edir. 18 avqust 2006-cı ildə Bakı şəhərində vəfat edib və II Fəxri Xiyabanda dəfn edilib.

Məleykə Əhmədovanın "Vətən həsrəti" adlı şeiri vətəndən didərgin düşənlərin yarahı-yaslı ağısıdır sanki:

Məleykənin üç qardaşı ...

1988-ci ildə Ermənistandan qovularkən qardaşı Yaqub Əhmədov ermənilər tərəfindən qətlə yetirilib. Daha sonra kiçik qardaşı 16 yaşlı Səyyad Əhmədov da ermənilər tərəfindən suda boğularaq öldürülüb. Böyük qardaşı Kamandar Əhmədov Qarabağ uğrunda müharibədə şəhid olub.

Kamandar Əhmədov Bakıda Şəhidlər Xiyabanında torpağa tapşırılıb. Bakıkiçilərindən biri Kamandar Əhmədovun adını daşıyır. Məleykə xanımın tasi Əhməd kişi üçüncü oğlunun ölümünə dözməyərək vəfat edib. Azərbaycanla ilk hərbi səhra-cərrahiyyə hospitalını yaradanlardan biri olan, elimizin qəhrəman qızı yağlılardan intiqam almayınca hərbi formasını öynəndən çıxarmayacağına söz vermişdi. Xəstə yatığında ölümlə qarşıpan Məleykə xanımın ürək sözləri: "Xalqımız və gələcəyimiz hesab olunan gənclər bilməlidir ki, Qarabağ uğrunda minlərlə qəhrəman oğullarımız şəhid olub. Onların ruhları itkin torpaqlarımız

Çay batıb, çaylaq qalıb, Ceyransız oylaq qalıb. Dağlar qəm libasında, El köçüb yaylaq qalıb.

Şamama qopub tağdan, Alma düşüb budaqdan. Ey gözümün işığı Məni qurtar bu dağdan.

Eləmi dağlar çəkər, Dumanı dağlar çəkər. Şəhid bala dağır, Analar ağlar, çəkər.

Eləmi, Vətən yeri, Yurd yeri, Vətən yeri. Haraylayıb gəzirəm Bülbüllər ötən yeri.

Əzizim, qala dördi, Yurd dördi, qala dördi. Elim xoş günlər görö Düşməne qala dördi.

Yuvadan uçan ağlar, Vətəndən qaçan ağlar. Dərdilərin içində Obadan köçən ağlar.

Əntiqə Rəşid

Otuz il öncə Rumıniya demək idi: Rumıniya kommunist Partiyasının baş katibi, qıscası dövlət başçısı Nikolay Çauşesku və arvadı, eyni zamanda prezident köməkçisi və daha onlarla vəzifənin sahibi, biricik arvadı Yelena Çauşesku. Monarxik kommunizmlər adlandırıl biləcəyimiz tərzdə ölkəni tarlası kimi idarə edən cütüylüyün divar dibində güllələnməsiylə pərdənin enməsindən 30 ildən çox vaxt keçib. Amma adları hələ də eşidəni hürkütməyə davam edir.

Şərq Avropanın ən uzun müddətli diktatorlarından biri olaraq 24 il hakimiyyətə olmuş, devrilməsi sürətlə çöken SSRİ-ni belə sürətləyə kölgədə qoymuşdu.

Kommunist rejimlər çökərkən devrilən dövlət başçıları arasında öldürülən tek lider olacaqdı. Bu da gizli mətləblərdən xəbər verir. Yaxşı, "Avropanın ən absurd diktatorunun" və arvadının hekayəti nə idi?

Gəncliyində qanunsuz Kommunist Partiyasına üzv olduğuna görə dəfələrlə həbsə düşmüşdü. Hətta bir dəfə o qədər çox döyülmüşdü ki, ömür boyu davam edəcək pəltəkliyi yaranmışdı. Etirazlara çıxmasına baxmayaraq özünə qapalı və səssiz biri idi. Ölümündən bir müddət sonra Nevsveek dergisinə danışan bir həbsxana yoldaşı "döyüləndə ağzını açmaz, gülmək lazım olan yerdə dodaqlarını tərpetməzdi.

"Çəlimsiz biriydi" cümləsiylə onu xatırlayacaqdı. Çauşesku kommunist idealılarıyla yeni bir dünya qurmağı xəyal edən milyonlarla inqilab heyranından biri idi.

Onlardan fərqi isə dəfələrlə girib çıxdığı həbsxanada Rumıniyanın II dünya müharibəsindən sonra ilk kommunist prezidenti olacaq Gheorghe Gheorghiu Dejle tanış olması idi. İlk gündən etibarən onun himayəsində oldu. 1965-ci ildə dövlət başçısı oldu.

Hakimiyyətdə gələndə 47 yaşı var idi. Şərq Blokunda olsa da böyük ağaları Kremllə aradakı məsafəni qorudu.

Kommunist blokundan kənardakı ölkələrlə ticarət əlaqəsinə isti baxırdı. Onun bu baxışı Amerika tərəfindən qazanıla biləcək müttəfiq kimi görülməsinə və ölkəsinin ticarətdə xüsusi status almasını təmin edəcəkti.

Avropanın millətçi "Kommunist kralı"

Millətçiliyi artıran kommunist lider

Çauşesku 1965-ci ildə partiya daxilində rəqiblərini zərərsizləşdirərək hakimiyyətə gəlməsindən sonra ruminlar liberallaşma dövrünü yaşadı. Bu vaxtlar kommunizmin əleyhinə olsa da millətçiliyin güclü olduğu dövrlər idi. Çauşesku digər kommunist liderlərin əksinə olaraq ABŞ prezidentləri Riçard Nikson və Gerald Fordu Buxarestdə qəbul edəcək qədər kremldən azad bir qırmızı lider idi. Belə ki, Niksonun 1972-ci ildəki tarixi Çin açılışının arxasındakı imza da o idi. Qarşılığında Vaşinqtonda Karterin rəğbətini qazanmışdı. 1967-ci il müharibəsindən sonra İsrailə əlaqələrini kəsməyən tek Şərq Bloku lideri idi. Rumıniyalı yəhüdilərin İsrailə köçməsinə izn vermişdi. Amma illər sonra bunun qarşılığında çek aldığı ortaya çıxacaqdı. Bu dövlətlər arası populyarlığı yaxın şərqdəki sülh prosesində daha da artmışdı. Uzun sözün qısaı, pragmatik şəxsiyyət idi.

Varşava paktının 1968-ci ildə Çexoslovakiyanı işğal etməsinə qoşulmaqdan imtina etmiş, üstəlik eyni şeyin Rumıniyaya tətbiq edilməsi halında mübarizə aparacağını bildirmişdi. Bu da bəs etməmiş, SSRİ-nin 1979-cu ildə Əfqanıstanı işğal etməsini qınamışdı. Torpaqlarına sovet hərbi bazalarını buraxmamışdı. Bu şərq bloku lideri üçün "şəxsiyyətli" bir iş idi. Ruminların özünə olan inamını artırmış, bahar havası əsdirmişdi. Millətçi şairlər də kommunist liderə rəğbət dolu misralar həsr etmək üçün növbəyə durmuşdular. Rumin lider bu xalq dəstəyini sona kimi davam etdirməyə qərarlı idi.

Stadion nümayişləriylə "birlik" həyəcanı yaşadı

Çauşeskunun hakimiyyətdə olduğu Rumıniya böyük bir teatr idi. Bəzən 22 milyon aktyor, bir nəfər tamaşaçı olur, bəzən də tam tərsi bir nəfər aktyor olur

22 milyon izləyib alqışlayırdı. Digər diktatorlar kimi sağa sola heykəllərini qoyub şəkillərini asdırsa da Çauşeskunun zəif yeri stadion nümayişləri idi. Xüsusilə, hakimiyyətinin ilk illərində qazandıqı xalq dəstəyini bu şəkildə görmək onu həyəcanlandırırdı. Möhtəşəm stadion nümayişlərinin yaratdığı "coşğulu birlik və bərabər-

lik"dən yararlanmaq istəyirdi. Hər fürsətdə xüsusi gün və hətta gecələrdə gənclər kütlələri halında stadionla axışır, təlimatlar alır, bədənələrini ya da əllərindəki rəngli portretlərdən istifadə edərək nəhəng Çauşesku şuarları yaradırdılar.

Dövrün ideoloq şairlərindən Dan Zimferescu "bu bizə "var olduğumuz" duyğusunu verir. Böyük bir bütün bir parçası olduğumuzu hiss edirdik. O bizlərlə birliyi olduğumuzu, SSRİ köləsi olmadığımızı göstərdi" deyərək ruh halını danışdı.

Lakin bahar havası çox çəkmədi. Rejim qısa zamanda Stalinist üzünü göstərməyə başladı.

Ziyalı həyatın üzərindəki zəncirlər daha da bərkidildi. Az da olsa başını çıxardan yaradıcı fikirlərin fatihəsi oxundu.

Çauşesku konstitutsiyaya dəyişikliklər edərək dövlət rəhbərliyindəki yerini betonladığından sonra çıxırından çıxdı. Mediaya görə Çauşesku yaradı-

cı kommunizm teoremini və fikirləriylə ölkədəki hər uğurun memarı idi. Stalin və Mao kimi liderlərin onun yanında neçə qəpiklik dəyəri vardı ki? Dövlət başçısı olduğu ilk illərə baxanda digər bənzər rejimlərdə olduğu kimi özü haqqında ölçsüz tərif mexanizminə başladı. Doğru-düzgün təhsili belə olduğu bilinməyən lider mediada "ölkə-

cavabdeh idi. 1980-ci illərin ortalarına gələndə isə doğum günləri dövlət bayramı olaraq qeyd edilirdi. Elenanın 80-ci illərin sonuna doğru məxfi polis daxilində qurduğu ittifaqlara əridən sonra rəhbərliyə ən güclü namizəd olduğu ortaya çıxacaqdı. Oğulları Nicu partiya daxilində önəmli yerə çatmış, Çauşeskunun iki qardaşı da orduda və məxfi polisdə vəzifə tutmuşdular. Devrilməyi 1989-cu ildə Çauşeskunun 27 yaxın qohumu dövlətin müxtəlif vəzifələrində at oynadırdı.

Özünə əminlik yoldan çıxarır...

İndi də gəlin, Çauşeskunun ağla gəlməyən təbiiq etmələrindən danışaq. İl 1978 idi. Buxarestin yeni bir metro stansiyası inşa edilirdi. 12 min kub. m torpaq çıxardılaraq stansiyanın girişi açılmışdı. Cavabdeh mühəndis evə gətdi.

Şəhər gələndə nəhəng çuxurun yerində yel əsirdi. Çuxurun olması lazım olan yerdə əməlli başlı park var idi. Bunun səbəbi qısa zamanda bilinəcəkdi.

Çauşesku o gün orada xalqa xitab edəcəkdı və metro girişi şəhərə kimi davam edən işlə doldurularaq kütlənin toplaşacağı park formasına salınımışdı. Çuxurun olduğu yerin üzərində yüksələn ağaclar şəhərin başqa yerindən çıxarılaraq gətirilmiş, otlar da parkın digər yerlərindən gətirilərək əkilmişdi. Diktator olanda siz çıxış edəcəyiniz yeri dəyişdirmirsiniz, amma çıxış edəcəyiniz yer sizin kefinizə görə dəyişdirilirdi...

Sərhədsiz paranoyaklıq

Hər diktator kimi Çauşesku da pararnormaliğın əsiri olmuşdu. Əcnəbilərin paltarlarına zəhər sürərək onu öldürə biləcəyini düşündüyü üçün paltar şafına da mühafizəçi qoymuşdu. Digər ehtiyat etdiyi isə ellə görüşmək idi. Mümkün olduğu qədər az salamlaşır, mümkünə də dərhal əlini spirtlə yu-

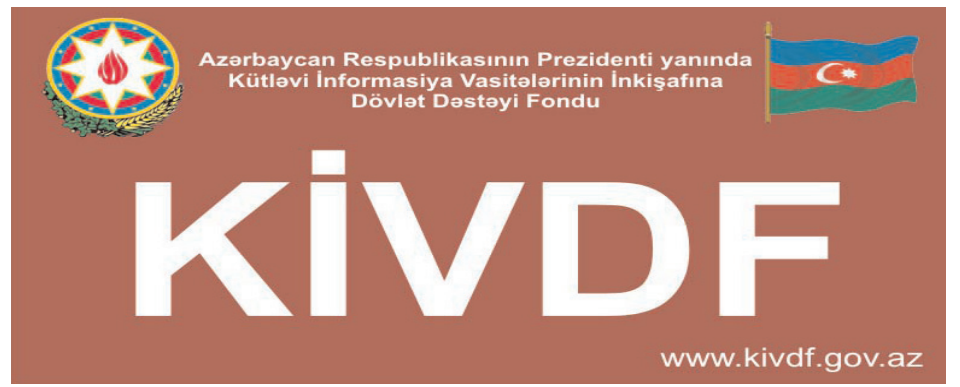

ƏDALƏT •

20 avqust 2020-ci il

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 93 (2127) 20 avqust 2020-ci il

Müharibə və ədəbiyyat

(“Olmuşlar və olacaqlar” silsiləsindən)

Vətən hamı üçün əzizdir. Buna görə də bütün dünyada qanundarları sürgün edilməyi böyük cinayət üçün ən ağır cəza yazırlar. Təkcə qanundarlar bu cür düşünmürlər. Orduların başında duran mötəbər adamlar üçün də bu, bir qanundur. Qanlı vuruşmalarda əsgərə "sən vətən uğrunda döyüşsən" - deməkdən böyük söz yoxdur. Bunu eşidən hər kəs öz yoldaşından daha layəqətli olmağa çalışacaqdır. Zira, Vətən sözü cəsarətsizliyi də qəhrəmana çevirir.

Lukian

Qədim Yunan filosofu və yazıçısı (125-180) bu kəlamları yazarkən müasirlərinə və gələcək nəsillərə üz tutaraq "Vətən" məfhumunun müqəddəsliyinə inandırmaq istəmişdir. Tamamla haqlı idi, dinc yaşamağı sevməyən, işğalçılıq xəstəliyini yoluxan tiranlar nə qədər qələbələr qazansalar da sonu faciə ilə nəticələnmiş, torpağın onun nəşinin qəbul edib-etməyəcəyi intizarı ilə gözlerini yummuşlar. Mən bu barədə düşündə bir "üçlüyü" gözümlün qabağına gətirirəm, daha doğrusu, onların miskin taleyini: İsgəndər, Napoleon və Hitler. Bu simalara Allah - Təala doğma evlərində ata - analarının, övladlarının yanında rahat ölməyi qismət etmədi, Və-tənləri parçaladı, soydaşları didərgin düşdü, ata - anaları ağlar qaldı, silahdaşları dizlerini qatladılar. Bu olaylar mənavi dəyərlərdir, fəthə ruhlara xəbərdarlıqdır, "adamlar içərisində özgeşi yoxdur" deməkdir. Bu insanlar doğulmuşlar ki, bir-birini başa düşsünlər, sevsinlər, onun üçün övladları vardır, bu uşaqlar dünyanın istisini - soyuğunu çəkəçəklər, yenidən odə, yenidən insanlığı kaşı edəcəklər. Yaxşı haldır və təsəlli vericidir ki, heç də bütün rəhbərlər od - alovla oynamağı sevmirlər, qan gölməçələri yaratmağa nifrət edirlər, yoxsa Dünyanı qara tüstü bürüyərdi!

Amma xalqının başına qəşqat mil-lətni fəlakətə sürükləyən, fəsadlara düçar edən, başqa torpaqlara göz dikən alçaq, rəzil, dinsiz dövlət başçıları yox deyil. Necə ki, tarixlər dö-

nəmində öz yurdu olmayıb qoltuğa sığınan, fürsət tapıb özünü həmin məkanın sahibi hesab edən, mədəniyyət nümunələrini həyasızcasına oğurlayan, qəsbkarlıq psixologiyası ilə yüklənən erməni daşnaqlarının burnu əzilsə də özlərinə qoyulmuşlar. Onlar artıq qüvvəsini itirmiş "yersiz gəldi, yerli qaç" şüarı ilə hərəkətdədirlər; çox nahaq!

Mən müharibə vaxtı doğulmuşam, yaşımdan davanın nə olduğunu anlatmamışdır, sonralar xatirələrdən və dərsliklərdən bəzi şeylərdən agah oldum. Və bir nəsnə, xüsusilə, mənə təsir etdi: Vətən müharibəsi (!) başlanan ilk günlərdən böyük şairimiz Səməd Vurğunun:

Bilsin ana torpaq, eşitsin Vətən, Məsələm əsgərim mən də bu gündən!

- məşhur misraları insanları faşizmi əzməyə hazır olduğunu inandırır. Ona görə ki, 1920-ci ildən babalarımız müharibə görməmişdi, nə də onların övladları.

Lakin babalaşmış o cavan soydaşlarımız da, onların uşaqları da Qarabağ müharibəsini 30 ilə yaxındır yaşamaqdadır. Erməni quldurları: boş xəyalpərəstlər, dəyersiz başçılar, gələcəyi olmayan siyasətbazlar öz təcavüzürlə alman faşistlərinin atalarını rəhmət oxutdururlar: onlar qızğın gedişlərində belə, dinc əhaliyə bir güllə də atmamışlar, hətta qocaların, uşaqların elindən su alıb içmişlər, baş əymişlər.

Erməni xəya-nətkarlar isə əksinə, vəhşiləşir və bu qeyri-əxlaqı davranışlarından zövq almışlar. Bəs belə "cəsarətə" kimin hesabına gəlmişlər?

Künyələri rusun qucağında, dizləri yerdə, qırılmış kəllələri sallaqlı!

Müharibənin yazılması və müsbət prinsipləri həmişə mövcud olmuşdur, torpaq və mənəviyyət uğrunda ölüm - dirim savaşında ən optimal dəyərlərə, vasitələrə əl atmışlar, yararlanmışlar.

Övvəllər baş vermiş müharibələrin müsbət təcrübələrini öyrənmiş, rasional nəticələrə söykənmişlər. Bunlar içərisində ən qiymətli bədii ədəbiyyat olmuşdur. Böyük Vətən müharibəsi Sovet tarixşünaslığına düşmüş davada (1941-1945) Azərbaycan xalqı da fəal döyüşçü olmuş, qəhrəmanlıq göstərmişlər, ana Vətəndən çox-qox uzaqlarda rus, ukrayn, belorus və s. torpaqlarda şəhid vermiş, faşizmdən azad etmişlər. Arxa cəbhədə (vacib deyil müharibə olsun) isə hər bir təcavüzə öz vəzifə borcunu yerinə yetirmişlər, o cümlədən, yazıcılarımız, şairlərimiz. Müharibənin ilk günlərindən,

yaşından asılı olmadan əlinə qələm almış, könüllü cəbhəyə yollanmışlar. İş elə getirmiş ki, repressiyadan sonra 30-40 yaşlarında, onlardan bir qədər kiçiklər maraqlı bədii əsərlər: dramlar, şeirlər, hekayələr, povestlər və romanlar yazıb çap etdirmişlər, əsgərlərimiz

tərbiyəsinə, insanların (xüsusilə, cəbhədə) psixoloji durumunu (hissiyatını), zövqünü, yaşamaq eşqini aşılamalıdır. Məhz bizim söz sərkərdələrimiz bu mənəvi - sosial vəzifəni layiqincə ödədilər. Hətta şeirlərlə bərabər poemalar qələmə aldılar, nəzmlə pyesləri səhnəyə çıxartdılar. Ortada Vətən sevgisi vardı, ana intizarı dolardı, arxada qoyub gəldiyi sevgisinə qovuşmaq inamı ilə yaşayıb döyüşürdü. Məmməd Rahim duyulanıb yazmışdı.

Xəbərsən "nə var belə şair coşursan? Yatmayırsan gecə - gündüz dastan coşursan? Nədir sənə ilham verən, nədən danışırın?" - O, söyləyər cəsarətlə: Vətən sevgisi!

Rəsul Rza Vətənin ağır çağlarına işarə vurur:

Ana Vətən, indi bu gün çatılmışdır qaşın sənin, Yanır qəzəb alovuyla torpaqların, daşın sənin. Cavanların, qocaların silahlanmış başdan-baş, Azadlığı qorumaqçın girmiş böyük bir savaş. ...Taleyni öz yurdunun taleyinə bağlayaraq, Kişilərin, qadınların hazır durmuş əldə yaraq.

Mən böyük şairimiz Rəsul Rzanın məhz bu şeirini seçməkdə yanlışdım - məhz iyul günlərində (12.07.2020) erməni vandalizmlərinin müharibəyə təhrik etmək cəhdini xatırladım və bu poetik nümunənin sanki indicə yazıldığını inan getirdim. Vətənimiz məsul, əsgərlərimiz, zabitlərimiz nikbin, qələbəyə inam hissələrini yaşamaqdadır: cavanlar da, qocalar da silahlanmışdır. Ali Baş Komandanımızın cəsarətli addımı əks, səfərbərliyə çağırışı ilə, inamı ilə!..

S.Rüstəm vaxtilə düzgün proqnoz vermişdir bir şeirlə:

Məktəbli idmançılar

tez-tez respublika və beynəlxalq yarışlarda iştirak edirlər. Həmin məktəbin X sinif şagirdi Rüşət Azad oğlu Dervicov isə məktəbdə əla oxumaqla, ictimai tədbirlərdə fəal iştirak etməklə yanaşı, idman sahəsində də çoxlu uğurlar qazanıb. Məktəbin direktoru yeniyetmə idmançı haqqında danışarkən bildirdi ki, Rüşət idmanın əvvəllər Sərbəst Güleş növü ilə məşğul olsa da hal-hazırda idmanın ən çətin və mürəkkəb sahəsi olan qol güleşi ilə məşğul olur. Qeyd edək ki, Rüşət Dervicov Şəki-Balakən zonasında yeganə idmanın bu növü ilə məşğul olan idmançıdır. Məktəbli idmançı artıq Respublika Qol Güleşi Federasiyasının üzvüdür və dəfələrlə respublika, Bakı çempionatlarının qalibi olub. Mirzə müəllim dedi ki, Rüşət sonuncu qələbəni karantin rejimindən əvvəl-fevral ayında, Bakı çempionatında qazanıb. Özündən yaşda böyük və fiziki cəhətdən güclü olan rəqiblərə qalib gələn Rüşət 1 yeri tutub. İndi isə o, atasının məşqçiliyi ilə şəxsi idman zalında beynəlxalq yarışlara hazırlaşır. Sənə əhsən deyirik Rüşət, qələbələrini davamlı olsun!

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, məktəbin gözəl və məhraban pədaqoji kollektivi var. Onlar xeyirdə, şərəfdə bir yerdədirlər. Çünki, bu kollektivə Mirzə Hüseynov kimi təcrübəli, səmimi və məhraban ziyalı rəhbərlik edir. Mirzə müəllim həm də rayonun ictimai işlərində də çox fəaldır. O, neçə illərdir ki, seçki məntəqəsinin sədridir və seçkilərin şəffaf keçməsi üçün çalışır.

Bələ bir beynəlmiləl - Qazangül qəşəbə tam orta məktəbinin direktoru olan Mirzə müəllimə sonuncu sualım belə oldu:

"Bos Sizin pədaqoji fəaliyyətiniz mükafatlandırılıbmı, Fəxr ad almısınızmı?" Cəvab isə qısaca oldu: "Mənə ən böyük mükafatım, mənim şagirdlərimdir və onların arzularına çatmalarıdır".

Bəli, Qazatala rayonunun nümunəvi təhsil ocaqlarından olan - Qazangül qəşəbə, İsmət Qayıbov adına tam orta məktəbi və məktəbin direktoru, nurlu, ziyalı Mirzə Hüseynovdan söhbət açdıq. Məktəbin kollektivinə isə "uğurlarınız yetərli olsun" deyirik.

Elman Məliyev
AJB-nin üzvü

Kazinoda oynama, vergidən azad ol

Vergi ödənişi ilə bağlı bu maraqlı metod Monako knyazlığında tətbiq edilir. Knyazlığın ərazisində yerləşən Monte-Karlo şəhəri öz kazinoları ilə məşhurdur.

Adəlat.az xəbər verir ki, Monte-Karlo kazinolarında yalnız əcnəbi vətəndaşlar oynaya bilərlər. Bu barədə qərar hələ XIX əsrdə, şəhərdə oyun sənayesinin inkişaf etdirilməsi planlaşdırarkən qəbul olunub. Yerli sakinlər isə kompensasiya kimi gəlir vergisi ödəməkdən azad ediləblər. Baham adalarındakı kazinolarda da oxşar qadağa tətbiq olunub. Bu qərarı qəbul edənlər həm də öz vətəndaşlarının mənafelərini düşünübülər.

Özünə 6600 manatlıq qızıl maska düzəltirdi

Hindistanlı biznesmen Şankar Kurade koronavirusdan qorunmaq üçün 289 min rupi dəyərində (təqribən 6600 AZN) maska düzəltirib.

Adəlat.az "RIA Novosti"-ə istinadla xəbər verir ki, o, bu addımı ilə yerli və beynəlxalq medianın diqqətini üzərində cəmləyib. Bildirilir ki, o, başqa bir kişidə gülmüşdən maska gördükdən sonra zərgərə belə bir sifariş verib. Kuradenin sözlərinə görə, 2,5 kq qızılдан hazırlanan maskada nəfəs almaq üçün kiçik delik var. "Qızıl maska ilə küçəyə çıxanda hamının diqqət mərkəzinə düşdüm. Aləmin qızıl olan marağı bu tərəflərdə məşhur olsa da, qızıl maska tam yenilik idi, ona görə insanlara maraqlı gəlir", - deyir o bildirib.

Daha bir tanınmış şəxsin var-dövlətinin siyahısı açıqlandı

Dünyanın ən gənc milyarderi ünvanına sahib olan Kayl Cennerin var-dövlətinin siyahısı açıqlanıb.

Adəlat.az xəbər verir ki, Cennerin 1 ildə 130 milyon dollarlıq alış-veriş etdiyi məlum olub. Bundan başqa, Los-Ancelesdə 36,5 milyon dollarlıq malikanəsinin, 15,5 milyon dollar dəyərində ərazisinin və 3,5 milyon dollarlıq villasının olduğu ortaya çıxıb. Sərvətində saxtakarlıq etdiyi iddia olunan Kayl bu qalmaqalda mənecerliyini edən anası Kris Cenneri günahlandırır. İddialara görə, Kayl özünü layihə olaraq istifadə etdiyi üçün anasını ittiham edir və artıq onunla birlikdə işləmək istəmir.

Eminqey

Zaqatalada bir beynəlmiləl məktəb var...

Bu təhsil müəssisəsində müxtəlif millətlərdən olanla yanaşı, doğma yurd-yuvalarını məcburən tərk etmiş ailələrin uşaqları da oxuyurlar.

Zaqatala rayonu Qazangül qəşəbəsi İsmət Qayıbov adına tam orta məktəbi rayonun ən nümunəvi, təhsil nailiyyətləri ilə fərqlənən təhsil müəssisələrindən biridir. Bu beynəlmiləl məktəbin işgüzar, bacarıqlı, savadlı və əsil ziyalılara xas yüksək keyfiyyətləri olan müəllim kollektivi var. Qazangül qəşəbə tam orta məktəbini ona görə beynəlmiləl adlandırırlar ki, bu təhsil ocağında Zaqatala rayonunda yaşayan bütün xalqların, etnik azlıqların nümayəndələri təhsil alırlar.

Bu məktəbdə

qəşəbə ətrafında yeni salınmış, yaşayış massivində yaşayan, təzə köçən gənc ailələrin uşaqları ilə yanaşı, Şuşa, Xocalı şəhərlərindən Ağdam, digər rayonlardan qaçqın düşmüş və qəşəbədə məskunlaşan ailələrin uşaqları da təhsil alırlar.

Zaqatala rayon Təhsil Şöbəsinin baş metodisti Aydın Camalova rayonun nümunəvi təhsil ocaqlarından yazmaq istədiyimi bildirəndə O, ürəkdolusu, tam ciddi "Mirzə müəllimin məktəbindən məqalə hazırlayırsız" dedi.

Şübhəsiz ki, Mirzə Hüseynovu Zaqatala rayonunda belə desək yanlışdır tanımayan yoxdur: gözəl insan, yüksək intellektual, seviyyəli, mədəniyyətli, şirin danışığı olan, əsil təhsil işçisinə malik keyfiyyətlərə malik olan biri. Enişli-yoxuşlu yollardan

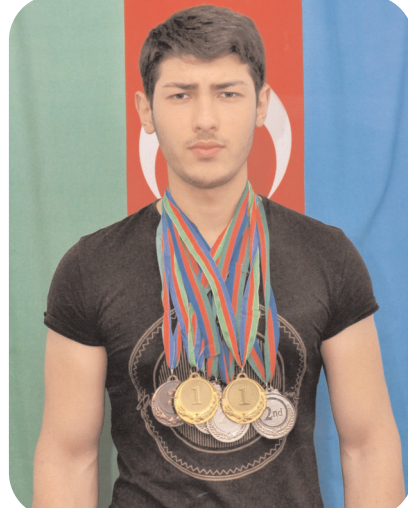
büdrəmədən keçib. Məktəblilərin təlim-tərbiyəsində saç ağıdaraq hörmət qazanıb - Mirzə müəllim.

Daim iş başında olan Mirzə Hüseynova - Qazangül qəşəbəsində İsmət Qayıbov adına tam orta məktəbində görüşdük. Məlum xəstəlik virusu (COVID-19) ilə əlaqədar bu il mart ayının 4 -dən tədris dayandırıldısa da, buraxılış imtahanlarının yekunları ilə əlaqədar tətbiq edilmiş qaydalara riayət etmək şərti ilə məktəbin pədaqoji kollektivi direktorla birlikdə mizakirlər aparırdılar. Qeyd edək ki, məktəbdə tədris keçirilməsə də məktəbdə tez-tez, təmizlik, abadlıq və dizənfeksiya işləri aparılır.

Bu məsələni xüsusilə qeyd edə birlərlik ki, Qazangül qəşəbə tam orta məktəbinin yerləşdiyi bina, rayonda, bəlkə də respublikada əsil təhsil müəssisəsi üçün müasir üslubda inşa edilən yeganə məktəb binasıdır. Əvvəllər bu məktəb qəşəbədə darsəqal və köhnə binada yerləşib. Təhsil Nazirliyinin, Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin təşəbbüsü ilə 2008 -ci ildə Neft Şirkətinin maliyyə dəstəyi ilə 3 mərtəbəli, tədris üçün bina inşa edilərək şagirdlərin istifadəsinə verilib.

1998-ci ildən

bu təhsil müəssisəsində direktor işləyən Mirzə müəllim məktəbdə müasir dövrün tələblərinə uyğun nəizam-intizam, təhsil və təlim prosesi yaradıb. O, məktəbin işgüzar, savadlı pədaqoji kollektivi ilə birlikdə müx-

təlif millətlərin təhsil aldığı məktəbi - rayonun birinci sırada gedən məktəblərindən edib.

Çünki, Mirzə müəllimin özü də ömür yolunda pillə-pillə qalxmaq üçün çox çətinliklərlə üzləşib. Özü-nü bu dağlar diyarı Zaqatalanın oğlu hesab edən - Mirzə Hüseynov əslən Qərbi Azərbaycanın Bəsar Keçər rayonundandır. Öyrəndik ki, 1972 -ci ildə orta məktəbi bitirib, müəllim olmaq arzusu ilə sənədlərini Həsən-bey Zərdabi adına Gəncə Pədaqoji İnstitutunun Riayətiyyət fakültəsinə verib və 1976 -cı ildə oranı müvəffəqiyyətlə bitirib, təyinatla Zaqatala rayonuna gəlib. Mirzə müəllim pədaqoji fəaliyyətinə gənc müəllim kimi Zaqatala rayonunun dağ kəndi olan Qatal kəndindən başlayıb.

O, beş il bu kənddə müəllim işlədikdən sonra təhsil şöbəsinin təşəbbüsü ilə iş yerini rayonun Gözbarəkənd orta məktəbinə dəyişdirib. Yəddi il bu təhsil ocağında sevimli fənni şagirdlərə yüksək sevgiylə tədris edən Mirzə müəllim, əsasən etnik azlıqlardan olan saxurların yaşadığıları bir - iki kənddə böyük hörmət qazanır.

Pədaqoji sahədə təcrübəsini ildən-ildə artıran Mirzə müəllimin dərslərini şagirdlərindən xoş soruqlar eşidən də isə o, daha da fərəhlənir və müəllimlik peşəsinə daha da ha da bağlanı.

Azərbaycanımızın qızılıgüllər di-yarı kimi tanınan Zaqatala rayonunda pədaqoji fəaliyyəti ilə hörmət qaza-

Ömür yolum

Ömür yolum sona çatır,
Sonda məni nə gözləyir?!
Bu dünyadan köçənlərtək
Torpaq, əbədi gözləyir!

Ürəyimdə yaralar çox,
Ümidlər yaşatdı məni!
Günahsızam, bəlkə də yox?!
Tanrım bağışlasın məni!

Yurd həsrəti, bu, bir yara,
Qaçqın "damğa"sı bir yara,
Dağılan qəbirlər yara,
Sındırməsın həyat məni!

Son arzumdur, bu dünyada,
Xilas olsun Qarabağım!
Dağılan o məzarlıqda,
Atamın qəbrini tapım,
Torpağın bağrıma basım!

Qalx ayağa, Füzulim!

Göy üzü qara bulud,
Duman hər yeri tutub.
Zülmət işığı udub,
Qalx ayağa, Füzulim!

Dağıldı evlərimiz,
Viran qaldı elimiz,
Odsuz yandı sinəmiz,
Qalx ayağa, Füzulim!

Həyatın üzü dönük,
Arzular artıq sönük,
Yurda həsrət ömürlük?!
Qalx ayağa, Füzulim!

Açılan güllər solar,
Həyat mənsiz də olar,
Əbədi Tanrı olar,
Qalx ayağa, Füzulim!

Boş qalıb sağım-solum,
Yanıma düşüb qolum,
Bircə sənə qovuşum,
Qalx ayağa, Füzulim!